

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Sayın İ.İ. Paşa'ya

Açık Mektup

köXüz

Yayımları

Sayın İ.İ. Paşa'ya Açık Mektup

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar

İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt

**Bu kitap ilk defa: 1970 yılında P.D.Aydınlık
Yayınlarda yayınlanmıştır.**

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

**Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak
basamak ve dağıtmak serbesttir.**

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

SAYIN İ.İ. PAŞA'YA AÇIK MEKTUP

18.12.1969 Boykotun son günü, TBMM Ortak Oturumda

İ.İ. Paşa'nın, her ölümlü kişi gibi, bir tutkusu var: "İkinci Adam" kompleksi, onda Mustafa Kemal'den daha baskın değilse bile sürekli bir orijinal iş yapma eğilimi yaratıyor. Bunu, epey "tarihsel" denebilecek son "gündem dışı" konuşmasından öğreniyoruz. "Demokrasi koz helvasını ben icat ettim, ben de beğenmedim" demek istemiyor, Paşa:

"Demokratik rejimi getirenler, Atatürk'ten sonra, tam otuz yıl bu devrimleri candan koruyan kuşakları bu düzen içinde, hürriyet nizamı içinde yetiştirdiklerinden dolayı mutlulukla övünürler" diyor.

Bu mutluluğu ve övüncü İ.İ. Paşa'ya kim çok görüyor? Gene kendisi. Atatürk 1923'ten 38'e dek 15 yıl, İnönü 1938'den 69'a dek 30 yıl "nesil yetiştirmiş" durumdadır. Bu iki kat yıl, İnönü'yü Atatürk'ün iki katı yapar mı? Böyle bir soruya en çok İ.İ.'nin kızacağı muhakkak. Ama sormamazlık edilemez. Sormaktan bir kötülük de çıkmaz.

Biz, insaf ile, 30 yıldan fazlasını da İ.İ. Paşa'ya veririz. Atatürk'ün "nesil yetiştirdiği" 15 yıl da Başbakan olarak İ. İ. Paşa'nın damgasını taşır. Demek Atatürk'ten "sonra" değil, "önce" de yetişen kuşaklarda İ. İ. Paşa'nın emek payı az değildir. Bununla İ.İ. Paşa övünebilir, mutlu olabilir. Atatürk 45 yıl yerine 15 yıl o kıvancı duyduğu için, bir bakıma İ.İ.'den eksik kıvanç sürmüştür. O da Atatürk'ün eksiği.

Atatürk'te daha ne eksiklikler yok ki? Ecevit'in haklı olarak "ekonomik determinizm"i benimserce belirttiği gibi: "Şapka devrimi" ile köylünün kursağına ne girdi? Bir şehir kadınının yüzünü açması ile kasaba ve köy kadın yığınlarının, antika köleliklerinden ne gitti? "*Hiç*" diyor Ecevit. Ve ölümlü kişi olarak İ.İ. Paşa da o haklı deyimleri kendisi söylemek rahatsızlığından kurtulmuş oluyor.

İnsan olarak bunu da anlıyoruz. Niçin 15 yıl reformlarda "tabana derinliğine inmemiş" Atatürk, hep olurken, 45 yıl o reformların özlemini ve kahrını pratikte çekmiş İnönü hiç gibi dursun? Ölmedi diye mi? Haksızlık. Paşa böyle bir hak istemese bile, biz kendisini haklı bulmaktan kendimizi alamayız.

İ.İ. Paşa o haktan aldığı güçle "*rejim sahipsiz değildir*" diyor. Niçin demesin? Yalnız "rejim" ne? "Sahip" kim? Bütün problem orada. Ve problem böylece konulup çözümlenmek istendi mi, Paşa açık söylemiyor ama, içinden kırılmaya hazır bir alınganlığa düşüyor. O zaman kendi ölümsüz yanlarını ölümlü yanlarıyla gölgelediğine inanamıyor. Bu yanlış.

Azıcık tarih bilen ve seven insanlar olarak, o yanlışlığı düzeltmeye çalışmak suç olur mu? İ.İ.'nün "şu dünyada" bir ölümlünün erişebileceği çok tepelere ulaştığı ortada. Kendisi "*Artık başka hiçbir şeyde gözüm yok*" diye bağırıyor. "Dünya malı dünyaya" ama bizce Paşa'nın gözü "başka bir şeyde" olmalı. Allah uzun ömür versin. Bir tarih ve politika hazinesi insandır. Şu fukara ve "sahipsiz" olduğunu her yönde açıklayan Türk milletine daha "pek çok şeyler" vermekte niçin gözü olmasın? Ve verebilir de.

Bu satırların yazarı da, "İşte gelmiş gidiyor" yetmiş merdiven dayamış bir ak saçlı. Ömrü, Paşa ile pek "diyalektik" ilişki-çelişkiler ortamında geçti. Düşünceye doğduğu gündən beri tek istediği ve yaptığı şey: "Özgürlük düzeni içinde" düşünüp davranmaktır. İ.İ. Paşa "Demokratik rejimi getirenler"den olduğunda içtenliklidir. Belli. İçtenliğe saygımız büyüktür. Yalnız, bu içtenliğe 45 yıldır "yetiştirdiği nesiller" içinde kendisinden başka hiç kimsenin sahip olamayacağını önerebilir mi?

Önerirse -aflarına sığınarak söyleyelim- özürleri kabahatlerinden büyük olurdu. Sen 45 yıl adam yetiştir, bunların içinde bir tek adam yetişmemiş olsun? Önce kendi emeğini hiçe indirmek olurdu bu. Paşa öyle dese biz kabul edemeyiz. O, 45 yıl yetişmiş kuşaklarıyla bütün Türkiye'yi inkâr gibi olurdu.

Paşa bu inkârı yapamayacağına göre, kimse bunu yapamayacağına göre nereye geliyoruz? Mutlak İ.İ. Paşa gibi düşünüp davranmasalar bile, İ.İ. Paşa kertesinde de demeyelim istenirse, ona yakın kertede, yurdunu, ulusunu seven ve sayan içtenlikli başka insanlar da bulunabilir Türkiye'de. "Demokratik rejim" sözünün de bir tek anlamı varsa, bu olabilir. Paşa'nın ölümsüz yanı gerçekten demokrasi olmalıdır.

Sayın İ.İ.'nin ölümlü yanı bir şeyi unutmakta toplanıyor. O şeyi en iyi açıklayan Hazreti Ali der ki: *"Bütün ömrümce incelediğim bir şey vardır ki, o da çocukların babalarına benzemedikleridir."* Demek 1300 yıl önce bir Arap-İslam devrimcisi, biraz şaşarak belki, ama o kaçınılmaz doğruyu görebilmiş ve gösterebilmiştir. Çocuklar babalarına benzemezler. Her kuşak boyuna değişir, durur.

Paşa'nın yarım yüzyıllık yaşantısını göz önüne getirerek, dün TBMM'de söylediklerini izleyince neyi öğreniyoruz? O çocukların babalarına benzemeyişini içine sindiremiyor. Bütün üzüntüsü, bütün çırpıntısı oradan geliyor. O zaman sırf kendisi çocuğuna benzemediği için içerleyen bir babanın isyanı ile "demokratik rejim" in elden gittiğine kızıyor. Ve her şey birbirine karışıp gidiyor.

Sayın İ.İ. Bir "rejim" dir tutturuyor ve sesleniyor:

"Hani ya, rejimden yana idiler? 1945'te, 1946'da demokratik rejimi getirmeseydik, asıl kanlı devrim o zaman olacaktı, ve o zaman, bugünkü kıymetli Atatürkçüler ağızlarına geleni söyleyip, memleketi, bir büyük savaş badiresinden kurtuluşa ulaştırmış bir memleketi ayaklarıyla isyana itiyorlardı."

Kim bu kâfirler? Paşa'ca "Sağ ve sol mürteciler" mi? Biraz karışık. Yalnız kim olurlarsa olsunlar, onlar, sayın İ.İ.'ye göre:

"Ne oldu? Bugün hepsi çıkmışlar, başlıca kabahat demokratik rejimdedir, onu getirenlerdedir, diyorlar."

Eğer böyle diyenler varsa sahiden ne dedikleri incelenmelidir. Paşa onları "aşırı sol ve aşırı sağ" diye damgalıyor. Ve sırf "aşırı" oldukları için ikisini de "mürteci" sayıyor. Burada dünyanın en tecrübeli politikacısı, besbelli duygularına kapılıyor. Ve bu kapılış az buz değil, 50 yıldır sürüp gidiyor.

"Mürteci" Arapçadır. Fransızcası "reactionnaire"dir. "Reaction"dan gelir. Her okul çocuğunun başvurabileceği, gelişigüzel bir "Nouveau Petit LAROUSSE Illustre"de o sözcüğe bakalım. *"Reaction, özellikle ilerlemeye karşı koyan ve geçmiş şeyleri yeniden yaşatmak isteyen bir bölüğün davranışdır."* Yani şimdi biz kızınca, Paşayız diye, göz göre göre sözcüklerin anlamını tersine çevirebilir miyiz? Paşa yaşlı insan. Sinirlenmiş, demokrasi düşmanları için soruyor: *"Bu adamlarda ahlâktan, ciddiyetten, herhangi bir sorumluluktan eser var mıdır?"*

Belki haklı. Ancak "mürteci" sözcüğü yeni Türkçeye "gerici" diye çevrildi. Biz kalkar da "mürteci"yi "ilerici" anlamına kullanırsak, yaptığımızda "ciddiyetten ve sorumluluktan eser" kalır mı? Yerine göre kalmaz, yerine göre kalır. Kimi olur en "ilerici" geçinen akım, toplumu en "gerici" durumlara sürükleyebilir. İlerici sayılan "Aşırı sol" geri olan "Aşırı sağ" ile aynı kapıya çıkar. Bakunin kendisini anarşist olarak Marx'tan "ileri" görürdü. Tersine Çarizm'den başka bir şey olmadı. Doktrinler tarihinde böyle örnekler çoktur.

Sayın İ.İ. de o anlama getirerek "Ahlâk, ciddiyet ve sorumluluk" eseri gösterebilir. Hele eğer demokrasinin sahiden düşmanları varsa ve bunlar Paşa'nın demokratik düzeni getirmiş olmak iyi dileğine karşı çıkıyorlarsa, tarihi gerisin geriye götürmek istemişçe "mürteci" sayılabilirler. Üstelik İ.İ.'nin Türkiye'yi "bir büyük savaş badiresinden selamete" çıkardığını tekmeliyorlarsa en azından ciddiyetsiz olurlar.

Arada söylemiş olalım, Türkiye'nin en sürekli "sol"u olarak biz, Sayın İnönü'nün ne demokrasi getiriş, ne Türkiye'yi İkin-

ci Emperyalist Evren Savaşına sokmayış çabalarını "kabahat" asla saymış değiliz. Olsa olsa demokrasinin tek yanlı gelişine, yani bir türlü demokrasi olamayışına ve harbe girenlerde pahalılığın yüzde 5 ila 15'i geçmezken, Türkiye'de yüzde 300'ü geçişine sebep aramışızdır. Bu nedeni Paşa'nın sırf kendisinden ibaret sayacak denli dargörüşlülüğe ise hiçbir zaman düşmemişizdir. Sosyalizm, individüalizm (bireycilik) değildir.

Sözleri bırakalım, olayları ele alalım. Sayın İ.İ. diyor ki:

"Şimdi parlamenter demokrasimizin düşmanlarının oynadıkları Atatürkçülüktür."

Bunlar kimlerdir? Büyük devlet adamları genel konuşmalar daha iyi anlaşılırlar. Ne var ki her yöne kolayca yorumlanabilmek için öyledirler. Paşa'nın "oyun" saydığı, "Atatürkçülük" kimlerin "içlerindeki akım"dır? Aşırı sağların mı, aşırı solların mı? Apaçıkça aşırı solların... Çünkü hiçbir aşırı sağ henüz Atatürkçülük "oynamıyor."

Sayın İ.İ. için "aşırı sol" nedir?

"Aşırı sol (bu rejim uydurmadır) diyor, (Demokratik rejimden kurtulmak lazımdır) diyor." "Aşırı sol'un istediği engelleri bertaraf ettikten sonra, değersiz ve ölçsüz bir devrim rejimini kimin elinde olursa olsun getirdikten sonra, her şey kendi kendine yuvarlana yuvarlana işler ve hedefine varır."

Doğrusu böyle bir "aşırı sol" tanımlaması kadar anlaşılması güç hiçbir şey olamaz. Politikada en büyük trajedimiz bu. Yarım yüzyıl politikamızın başını bağlamış insanlarımız en basit tanımlamalarda götürü yakıştırmalardan kurtulamıyor. O zaman herkes birbirine düşüyor. Türkiye'nin en ağırbaşlı gazetesinde başyazar N. N. [Nadir Nadi] bile ertesi gün "Kim bu diktacılar" başlığı ile "aşırı sol" durumuna girip girmediğini araştırıyor:

"Paşa'nın bu sözlerinden alındığımızı söylemek isteriz. İsmet Paşa demokrasisi, göstermelik demokrasi gibi deyimleri sık sık kullandığımızı okurlarımız bilirler. Bu deyimler ise uydurma anlamına pek de yabancı kaçmayacak sözcüklerdir." (19.12.1969, Cumhuriyet)

Yazar açıkça soruyor:

1) "Klâsik demokrasilerde fikir suçu var mıdır?"

2) "Klâsik demokrasilerde devlet eliyle birtakım fertleri zengin kılmak mümkün müdür?"

Ve sözünü şöyle bitiriyor:

"Sayın İnönü kusura bakmasın ama bütün bunların yapılageldiği bir ülkede uygulanan demokrasiye uydurma diyenler varsa, bunları topyekûn anarşi ve dikta heveslisi ilan etmek, olsa olsa aczin doğurduğu büyük bir haksızlık olur." (N.N., Cumhuriyet, **age**)

Görüyor ve üzülüyoruz. Ölümlü İnönü, ölümsüz İnönü'yü ikide bir böylesine "haksızlık" ve "acz" içine itebiliyor. Demek "demokratik rejimden kurtulmak lazım" değil, "İnönü'yü İnönü'den kurtarmak lazım". Bunca tecrübeli İnönü'yü haksızlığa düşüren nedir? Demokrasiyi kurtarmak isteği mi? Hayır. Kırk yıllık idare metodunun artık bugün uygulanamaz hale gelişidir.

Nedir Paşa'nın 40 yıldır sınanmış olduğu için, yanılmaz bildiği politika metodu? Sosyal uçların "aşırı" gidişleri önünde statükoyu bozmayacak "denge"yi sağlamaktır. Bugün Türkiye'de bir "Huzursuzluk" mu var? Onun nedeni Paşa'ya göre hiç değişmez; CHP lideri kalkar, TBMM'de hemen şu besmeleyle söze başlar:

"Bugün memleketin huzuru, aşırı solun gericiliğine karşı ve aşırı sağın gericiliğine karşı savunmasız bir haldedir."

Doğru mu? Ortada arka arkaya 8 üniversite genci öldürülüyor. Bunların hepsi "aşırı sol" idiler diyelim. Türkiye'de bir devlet yok mu? Demokrasiden geçtik. En faşist ceza kanunundan daha faşist maddeli kanunlar var. Hepsi yalnız "aşırı sol"lara karşı işletiliyor. Devletin polisi, jandarması, mahkemesi, hapishanesi onlar için. Yetmiyor. Kim olduklarını herkesin bildiği kimseler polisin gözü önünde insanları kurşunluyorlar. Öldürülenler hep solcular. Solcular öldükleri için mi huzur bozuyorlar? Ölen de öldüren kadar "huzur bozucu" ise, Türkiye'de kimin "rejimi" egemendir?

AP lideri hiç değilse kendi mantığı içindedir. Gençlerin öldürülüşlerini şöyle sıralıyor Mecliste:

- 1) Vedat Demircioğlu: Pencereden düşüp öldü.
- 2) Aytaç ve 3) Erdoğan: Çatışmada bıçakla öldürüldü.
- 4) Cantekin: Silahlı çatışmada öldü.
- 5) Mustafa Bilgi: Molotof kokteyli ile öldü.
- 6) Taylan Özgür: Cenaze töreninde öldürüldü.
- 7) Mehmet Büyüksevinç: Durakta öldürüldü.
- 8) Battal Mehetoğlu: Silahlı çatışmada öldü.

Ve Paşa'ya doğru bağırıyor:

"Değil cinayetlere, bir hukuk devletinde bir burun kanamasına dahi izin veremeyiz. Herkese her şeyi ispat hakkı tanıyoruz."

Burunları kanamayanlar sağcılar oluyor. Demirel onu da doğal buluyor. Açık seçik diyor ki:

"Anarşistlerle sözlerle mücadele edemeyiz."

O zaman böyle el altından vurduruyoruz demek istiyor. O kadarla da kalmıyor. Adliye ve Anayasayı tehdit ediyor.

1) ADLİYEYİ TEHDİT: *"Türk yargı organları, Türk zabitanının üstünde titizlikle durduğu kişileri serbest bırakmak durumunda kalmaktadır."* Bu da Türk zabitanının *"vazife aşkını kırıyor"* diyor Demirel.

Zabitanın "aşkı" kırılacağına üniversitelinin beyni kurşunlanır. İyisi mi "yargı organları" gençlere acıyorsa "kanunlardaki boşluklar"a bakmayın. Zabitanın (yani AP'nin) teslim ettiği gençleri zıpkınlamalıdır.

2) ANAYASAYI TEHDİT: *"Anarşi hareketleri 1961 Anayasasının yürürlüğe girmesiyle başlamıştır"* diyor Demirel.

Demek suç 1961 Anayasasındadır. Paşa'nın savunduğu demokrasi ise, Anayasa devletinden başkası olmadığına göre, şimdi "rejim düşmanı" kim? Anayasadaki "boşluklar"a sığınan "Aşırı sollar" mı? Solları o boşluklarda kurşunlayan "Aşırı sağ" mı? Yoksa tek sözcükle "Aşırı sağ"ı ağzına almayan kendi kendisine sadık AP iktidarı mı?

İ. İ. Paşa torunu yerindeki Demirel Bey'den bu dersi alıyor. Kınamıyor. Tersine Demirel'e sınıngılı elini uzatıyor.

"Parlamentar rejim üzerinde hep mutabıkız" diyor. "Gerici aşırı sol gericiliğini ve aşırı sağ gericiliğini istemiyoruz. Arkadaşlarım, hükümet bütün bu güçlüklerle uğraşacak ve üstgelecek kuvvettedir."

Bu denli saf mıdır İnönü? Türkiye'de huzursuzluğun 27 Mayıs geleneğini kökünden kazımak isteyen finans-kapital'in Kurtuluş Savaşı geleneğini kökünden kazımak isteyen tefeci-bezirgan sınıflarla komplolar hazırladığını ve bu komploları Amerikan üsleri yetmiyor, Amerikan 6. Filosu ile ikide bir kıskırttığını görmeyecek denli haber almasız mı kalmıştır İnönü?

Pek öyle görünmüyor. Kendisinin sözleri ortada:

"Her gün bir 31 Mart içinde yaşıyoruz" diyor. Yalan mı? "Ulu Haakaan" diye adını tecvitle [Kuran okuma kurallarındaki uzatma] "dört elif mikdarı" andıkları ve anırdıkları Abdülhamit'in "Alaylı Zabitleri" ve "Redif Taburları" olsa, her 6. Filo gelişinde bir tane 31 Mart vakası çıkartabilecek kuvvettedir emperyalizm. Bunu anlamaz olur mu Paşa?

"Her gün bir 31 Mart" patlatanlar nasıl aylıklı askerlerdir. Gene Paşa'nın kendi sözleri ortada:

"Aşırı sağ hortladıkça... Hem teşkilatlanmaları, hem PARA yardımı görmeleri, hem saldırıları, hem hedefleri her gün artıyor"... diyor. Demek Türkiye'de gizli açık bütün devlet haber alma cihazlarını elli yıl eliyle düzenlemiş bulunan İ.İ. Paşa aşırı sağın hangi hedeflere doğru her gün daha azıtarak saldırmak için nelerden nasıl "para yardımı" aldığını eliyle koymuşça biliyor.

Türkiye'de "Aşırı sağ" yok: Şeyh Said'i Nursi'ye dek yerli yabancı finans kapitalin kanlı oyunlara kıskırttığı "teşkilatlanmalar" vardır.

Paşa bunu kırk yıldır boyuna eliyle tuttuğu gözüyle gördüğü halde bir türlü kabul edememektedir. Bir yol Milli Kurtuluş Savaşında zafer kazanıldı ya. Bu zaferi başarıyla örgütleyen kim? Kendileri. Zaferden sonra devleti kuran kim? Kendileri. Nasıl olur da kendi kurdukları devlet onların istemedikleri yöne sapıtırılır? Buna kimsenin gücü yetmez. Demokrasiyi "biz ge-

tirmedik" mi? Ne demekmiş "bizim" çizgimizden dışarı çıkılsın? Olamaz öyle şey.

Sayın İ.İ.'nün bütün tezi son sözleriyle de bir yol daha bu kanı üzerine oturuyor. O "Devleti kurtaran" Paşa'dır. Devleti "yeniden kuran" Paşa değil midir? Sosyal sınıflar ne demek? Türkiye'de bir "Sünufi Devlet" vardır, bir de "Nüfusi Devlet". Mustafa Kemal hizaya getirdiği "Devlet sınıfları" aracılığı ile 15 yıl "Devlet nüfusunu" tek parti düzeninde güttü. İsmet İnönü de ondan teslim aldığı devleti, devlet nüfusuna daha geniş nefes alıracak bir "Demokrasi" adlı rejime 30 yıldır sokmuş bulunuyor. İşte o kadar.

Devlet bir DP'ci Bayar-Menderes'e teslim edilir mi? Edilir. Devlet bir AP'ci Gümüşpala-Demirel'e teslim edilir mi? Madem ki "demokrasi"dir, edilir. Devlet değirmenine sen bak. Onun başına kim geçse önemi yok. "Asiyab-ı devleti bir har da olsa döndürür." Devlet dolabı sağ olsun. Takarız dolap beygirinin iki gözünün iki yanına iki kulakçık vizer. Kıçına kamçıyı vurduk mu, Kırat da olsa bizim çiftliğimiz harman çemberi üstünde hiç şaşmaksızın tırıs gelip, düz gider.

Aman iki gözüm Paşa'cığım, Tanrı korusun hatırlarsın ya, Topkapı sur kapısı altından geçerken hazırlanan "Kırat" tekmesini. Ne idi o? Ege kasabasında ak saçlı başçağızına düşürülen taşla dizlerinin bağının az kalsın bağlanmamacasına giden çözümlü? O devlet bu devlet değil miydi?

Hayır. İ.İ. kadar realist bir sınıgılı Paşa bile, devletin bir sosyal sınıf ve zümre elinde aygıt avadanlık gibi kullanılacağına bir türlü inanamaz. Kimin haddine şanlı şevketli ulu devleti alet etmek? Hele Paşa'nın kurduğu devleti mi? Tövbe de. Sayın İnönü'nün 17 Aralık söylevinde büyük bir içtenlikle "Her gün bir 31 Mart" fişkirtan AP iktidarına toz kondurtmak istemeyişi o bakımdan ilginçtir. 31 Martların günlük "demokrasi eğlenceleri" oluşu mu? Paşa size söylesin:

"Aşırı sağın başlıca kuvveti şudur: Aşırı sağ hükümet himaye ediyor zannolunuyor ve bu kanatla hareket ediyor."

Bu hoş konuşma üslubu, bizi yanıltmasın. Okul önünde Me-hetoğlu [Battal Mehetoğlu] öldürülürken, az ötede bekleyen toplum polisi, ilaç için bir tek adamı kolundan tutmuyor. İnönü bile manzaraya dayanamayıp haykırıyor:

"Nasıl zabıtaadır bu? Kim güvenebilir ona? Kim güvenecektir ona kumanda eden hükümete."

Oysa az önce, aynı Paşa, aynı hükümeti en nezaketli zem-zemle yıkıyor:

"Bir aşırı sağ gerici hükümet istiyor, bunu kimse diyemez. Böyle bir iddiamız yok, ancak aşırı sağ, teşebbüslerinin hepsini hükümetin koruması ve hoşgörüsü altında bulunduğu kanısı ile yapıyor" diyor. Ve tekrarlıyor: *"Hükümet hoşgörsün beni. Aşırı sağ hortladıkça nihayet Bu vicdan ve kanaat meselesidir. Vicdan hürriyeti meselesidir' denildikçe bunlar kendilerini bir koruma altında hissediyorlar."*

İnsan bu sözleri İsmet İnönü Paşa'dan işitince bir an derinliğine düşünüyor. Paşa yiğit bir askerdir. Korkusundan yalan söylemiş olamaz. Ayrıca kıyasıya gerçekçi bir kurmaydır. Öyleyse hükümetin aşırı sağa kanat germediğini ısrarla belirtiyorsa bir bildiği olacak. Nedir o?

İşte o insanı en çok korkutan acı gerçekliğimizdir. Ve bunun üstünde yalnız sol eğilimliler, yani ortanın solu Paşa, tarafsız insanlarımız değil, sağ kanadın elebaşısı olan AP liderleri de uzun uzun sakal falına varmalıdırlar. İçi ak hotozlu Bolulu aşçıbaşı edasıyla tombul Başbakan Demirel'i gözümüzün önüne getirelim: Koca hükümet kazanı içinde çorbaya çevirdiği millet işlerini kan teri dökerek karıştırırken ansızın çorbanın içinden bir patlama olup, yüzü gözü sıvanır ve herkes ona *"Bunu sen yaptın"* der.

Ya adamcağızın aklından geçmemişse? Alı al, moru mor, şişman Sülü bu patlamayı hazırlamadığına kimi inandırсын? Onun için, tek lehinde tanık olarak Paşa'dan başka cesaretlisi çıkamıyor. Başından niceleri geçmiş eski Başbakan İ. İnönü Demirel'in imdadına koşuyor. İsmet İnönü de yüzbaşılığında o yoldan geçmiş. Süleyman Demirel farmason locasında yetmiş

yedi buçuk milletin kurtla kuzusunu kardeş güdüp geçindirme talimini yapmıştır. Semtine gitmediği Yıldız Camiinde Bayram namazına, her zamanki 5-10 kişi yerine o sabah 40-50 kişinin üşüşeceğini kestirebilir miydi?

İsmet İnönü, elindeki güçlü haber alma olanaklarıyla yediği ekmek gibi biliyor ki, Demirel aşırı sağcıları parayla tutup silahlandırmamıştır. Polisine de, Taylan Özgür'ü vuranı ciple kaçar, Battal Mehetoğlu'nu kurşun yağmuruna tutanları görmezlikten gelip sakla dememiştir. Devlet idaresi değil, eşkiya çetesi bile bu kadar hayvanca yürütülemez.

Pekiye, karısını ölüm döşesinde gören Yahudi evinde ne kadar delik varsa tıkamış ruhu kaçıp gitmesin diye. Kadın ölünce, saçını başını yolan Yahudi şaşkın şaşkın hem ağlar hem bağırır: *"Kapı kapalı, baca tıkalı!.. Nereden çıktı bunun canı?"*

Bir saygısızlık yapmak sayılmasın. Hepimiz bu toprağın insanıyız. Hiçbirimizin kanlı bıçaklı olmasıyla Türkiye'nin problemlerini çözemeyeceğimize inanıyoruz. Faşist cinayetlerle öğretmen boykotu TBMM'ye getirildiği gün karşılaşan İ. İ. Paşa ile Demirel Bey'in durumu, eşinin ölümü önünde çok üzülmüş Yahudinin durumundan pek ayırtmaz kalıyor. Devlet yerinde, zabıta silahlı adamları emrinde, nereden çıkıyor bu cinayetler ve boykotlar?

Bu üzüntü ve şaşırıntı ortasında, suçu yükleyecek bir günah çıkartma tekesi bulmak yağlı pehlivan Demirel için kolay. Aşırı sağ diye bir tehlike yok; çünkü o sağın ta kendisidir. Bütün terslikler ve kötülükler hep şu anarşist solcularda. Kırk yıllık sayılı Paşa'yı bile ortanın solu yaptılar. "Sol" değil mi? Ha ortanın, ha kıyının, hepsi bir. Ne çıkıyorsa hep aşırı olsun olmasın solların başlarının altından çıkıyor. Kör olası sollar gidip kendilerini Sarayburnu'ndan denize, yahut kör Maslak kuyusuna atmıyorlar. Tavandaki yağlı ip ilmeğine boyunlarını geçirip, bacaklarını havada sallandırmıyorlar. Elhasıl kuzu kuzu intihar ederek işsizler ve yoksullar yığınınına pâlûze köşklü Ahiretin yolunu tutmakta örnek olmuyorlar. Ne yapıyorlar? Gazeteler yazıyor:

"Feyzioğlu, Türkiye'de Suudi Arabistan'daki Amerikan şirketi Aramco'dan para alan şariat heveslisi bir zümre olduğu gibi"

(TBMM'inde bildiri, 18.12.1969) namusu ile yaşıyormuş. Yaşar ya, eh insanın cebine o denli bol döviz hem de Amerikan doları biçiminde girdi mi rahat durmaz. Adamı dürter. Hele genç olursa. Kovboy filmlerine özenir. Gider bir altıpatlar otomatik tabanca alır. Tabii tabanca kılıfında durması için icat edilmemiştir.

Aramco'nun "Şeriat heveslisi" çocukları, solcuları merak ederler. Beyazıt alanında çokça kalabalık solcu gördüler mi, dinlerine imanlarına dokunur, bu Amerikan 6. Filosu'nun protesto edilmesi. Bir ürküntü gelir içlerine, Türk kızlarına barda göbek attıran Amerikan denizcisinin rahatsız edilmesinden. Türklük, koyu Müslümanlık adına, Allah, Peygamber deyip, silaha sarılır, korkutmak üzere havaya birkaç el ateş ederler.

Boynu altında kalası solcular ötede, Amerikan Elçisi Comer'in otomobilini yakmakta cezasız kalmış. Elini, kolunu sallayarak ortalıkta dolaşiyor. Bir şey denmiyor, sırf Kur'an-ı Kerim okuyanlara kuru iftira etmek ve suç sıçratmak için, nişan talimi yapan masum Suudi Arabistan gönüllüsü şeriat adamının kurşunları altına göğsünü atıveriyor. Şimdi burada vuran mı kabahatli, vurulan mı? Alçak solcuların "Taylan cinayeti" dedikleri budur.

Battal'ın ölümü ise ondan da kasıtlı. Bilirsiniz, İslam Anadolu'da halkımız bayram kutlamalarını silah patlatarak yaparlar. Türk'ün Ramazanı da, Bayramı da top atmakla göğe duyurulur. O sabah, Yıldız Camiinde mübarek namazını ta Zeytinburnu, Sağmalcılar gibi iki saatlik yoldan minibüslerle gelerek eda eden dindar işçilerimiz, o milli ve İslami geleneğe uyup, Akademi önünde silahla bayram kutluyorlarmış. Battal, namlunun ağzını başıyla tıkamak istemese bu iş olmazdı. İstemezler mi toplum polisini? Başına gelecek oydu. Uygundur.

Hükümet yetkililerinin Amerikan parasıyla yapılan faşist cinayetler üzerine kanıları aşağı yukarı budur. Biz bir genç doktor tanıdık. Babasını bile İnönü'ye eğgin olduğu ve beş vakit namazında olmadığı için eliyle keseceğini söylerdi. Babasının giysileri üzerinden bir ipliği çekilse bütün yamalarının yere dökülüp, ayıp yerlerinin açıkta kalacağını da aynı evlat anlatmıştı. Taylan öldürüldüğü gün şu açıklamayı yaptı: *"Alçak komü-*

nistler birbirlerini vuruyorlar. Mukaddesatçılara suç atmak için. Onlar bu kadar hain ve gaddar satılmışlardır."

Aynı genç doktor, ahirette dindarların en yakışıklı çağında ebediyen en güzel çeşitli huri gılmanlarla yaşayacağını heyecanla belirterek, beş günlük ömrümüzün hiç olduğunu sık sık müjdelendi. Arada bir ardında dağ gibi ağabeylerinin çok kuvvetli ve her şeyi yapmaya hazır olduklarını anlatır ve çok zengin tüccarların en seçkin İstanbul semtinde bir özel hastane açarak kendilerine teslim edeceğini ve bilgili insanları orada başhekim görmek istediklerini de yavaşça fısıldamaktan geri kalmazdı.

Fakir köylü çocukluğundan yüksek öğretim görmüş bir genç bu duruma gelebildiği ortamda, köyden aç çıkmış bir işsizi ve geceli gündüzlü uykusuz ayakta sille tokat her şey önünde eğiltilen şoför muavinini göz önüne getirin. Mekke mescidinde gördüğü Cennet rüyasını çil altınlarla büyük şehir varoşlarına aktaran "vaiz"in "hafiften" sesini nasıl karşılamaz?

Bu ortamda köylünün Kur'an kursunda jandarma baskınına uğradığı için dindar kesilen zavallı yüksek öğrenim diplomalı'nın her gölgede Yahudi parmağı arayan farmason düşmanlığı, yahut her kahvaltılıkmasında bir hatim indirdiğini afişleyen mutlu Başbakanın her ışıkta komünist parmağı arayan gizli farmasonluğu çok görülemez.

Önemli olan, bir ülkenin yarım yüzyılı: "Kafası içinde kuyrukları birbirine değmeyen kırk tilki" ile gütmüş tarihsel Paşa'nın düşünce ve davranışıdır. Demirel, ilkin Paşa'yı açıkça suçluyor:

"Toprak kullananındır. Bu bir doğa kanunudur sözleri bugünkü anarşinin başlıca sebepleridir" diyor. Sonra dönüp 27 Mayıs'a yumruk sallıyor:

"Türkiye ihtilal fobisinden kurtarılmalıdır. Bu haysiyet kırıcıdır... Korkusuz olun arkadaşlar. Zaman zaman birtakım söylenitlerle halk ihtilalle tehdit ediliyor. Orduyla Türk halkının arasını açmak istiyorlar. Ama biz anarşi hareketinin altında kimler vardır biliyoruz. Teşrii masuniyet [yasama dokunulmazlığı]ten yararlanarak bu yollara tevessül edenleri biliyoruz."

Bir avuç finans-kapitalin iktidarı, toprak ağalarını yedeğinden kaçırmamak için Ahiret spekülasyonu yapmak zorunda. Halk bu dünyadan umudunu kesmiş. Finans-kapitalle tefeci-bezirganlık, halkı "sana öbür dünya köşklerini çok görüyorlar" diye kışkırtıyor. Balsa Anayasa gibi Paşa'yı da bir kaşık suda boğacak. "İnönü demokrasisi"ni değil, "Franko Diktası"nı akşamdan sabaha kuracak. Gelgelelim ordunun devrimci geleneği var. Türk ordusu kral ordusu, padişah ordusu değil. Bu yol "İhtilal Fobisi"ne tutuluyor. "Korkusuz olun arkadaşlar". Ertesi gün 6. Filo İzmir limanına 21 pare top atarak, 50 yıl önceki Averof çalımıyla giriyor.

Bu "körü körüne parmağım gözüne" durumun sonucu belli. "Eşeğine vuramayan, semerini dövüyor", orduya dişini geçiremeyenler "aşırı" damgasını vurduğu gençleri birer birer kurşunluyor, pencereden atıyor, bombalıyor.. Bu, el altından "İnönü Demokrasisi"nin temeline yahut Demirel'in deyiimi ile *"elini kolunu sallayarak memleketin altına dinamit koymak"*tır.

Tam o sırada tarihsel kişiliği ile İ.İ. Paşa kalkıyor:

"Arkadaşlar" diyor, "Atatürk bir büyük eser bırakmıştır. O böyle haller içinde bulunsaydı ne karar verirdi? Belki hiç kimse-nin aklına gelmeyen kararı verirdi. Bu kararı keşfetmeye imkan yoktur. Şimdi biz Atatürk'ün bıraktığı eseri ileri götürmek için kendi aklımızı kullanarak tedbirler bulacağız."

Sayın İnönü'ye akıl öğretmek elimizden gelmez. Ancak, "aklımızı kullanmak" müsaadesi veriliyorsa, akılı kısıtlamamakla işe başlamalıyız. Bize öyle geliyor ki, "Böyle haller içinde" Atatürk'ün vereceği "kararı keşfetmeye imkan yoktur" dersek aklımızı kullanmadan kısıtlamış oluruz. "İmkan" var mı, yok mu? Önce aranacak budur. Her bunalım anı, kendinden önceki bunalımlardan ders alınarak çözümlenir.

1919 ile 1969 yılları arasında hem hiç benzemeyen hem çok benzeşen yanlar çoktur. 1969 yılı Türkiye'sinde 1919 Türkiye'sine en çok benzeyen "hal" 23 Temmuz 1919 günü Erzurum Kongresi'nde Mustafa Kemal'in söylediği Açış Söylevi'ndeki şu ibret dolu satırlarda toplanıyor:

"Şurada acıklı bir gerçek olmak üzere arzedeğim ki memleketimize külliyetli yabancı parası ve birçok propagandalar akıyor. Bundaki gaye pek açıktır ki, MİLLÎ HAREKETLERİ KÖRLEŞTİRMEK, milli dilekleri inmeliliğe uğratmaktır."

"Bununla birlikte her dönemde, her ülkede ve her zaman görüldüğü gibi bizde de ruhları ve sınırları zayıf, kişicil genliğini ve çıkarını vatan ve milletin zararında arayan sefiller vardır. Doğu işlerini çevirmede ve zayıf noktaları arayıp, bulmakta pek becerikli olan düşmanlarımız, memleketimizde bunu adeta bir teşkilat haline getirmişlerdir."

Ülkücü genç üniversiteli Mehmet'leri, Taylan'ları, Battal'ları herkesin gözü önünde şehit edenler, "Memleketimizde bunu adeta bir teşkilat haline getirmiş, Doğu işlerini çevirmede pek becerikli olan" finans-kapitalistlerdir. Bunlar 1919 yılının kompradorları yerine geçmişlerdir. Bunlar *"her ülkede her zaman görüldüğü gibi bizde de ruhları ve sınırları zayıf beyinsiz insanlar"* bulacaklardır ve buluyorlar. O beyinsizlere de "kişicil rahat ve çıkarlarını vatan ve milletin zararında arayan vatansız sefiller" kanat gereceklerdir.

Mesele bu denli açık ve ortadadır. Burası "Doğu"dur, "Parlamentar Batı" değildir. Demokratik Batı'nın parmağında oynattığı, iliklerine dek "barış gönüllülerini", "uzmanlarını", üslerini, 6. filolarını soktuğu Türkiye'dir. "Haller böyle" iken, Sayın İnönü ortadaki keskin yeni-sömürgeleştirme problemini atlıyor. 1919-1939 döneminde tek parti ne ise 1949-1969 döneminde çok parti odur demek istiyor. Ve o hayalde dondurulmuş statü-koyu, yüzeyde bir biçim tartışması ile çözümlendiğini umuyor.

"Derler ki demokrasi yaşamaz" diyor.

Kim der onu Paşam? Yüzüne karşı "Anarşi 1961 Anayasasının yürürlüğe girmesiyle başlamıştır" diyen AP iktidarı mı, yoksa ona karşı Anayasa'yı savunanlar mı? Sayın İnönü böyle bir soruya "Hadi canım sen de..." diyerek bağırıyor:

"Bir yandan da hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir diye bağırırız. (Hakimiyetin zerresine bu millet layık değildir) iç kanaatıyla bu memleketi idare etmeye çalışanlar türemek istiyor."

Neden millet "LAYIK" olmasın? Yeryüzünde hangi millet hakim olmaya layık değildir ki, Türk milleti de olmasın? Ama biz birkaç yüz finans-kapitalisti, banka-şirket saltanatı çevresinde domuz topu olmuş birkaç bin tefeci-bezirganı 30 milyonluk Türk milleti ile karıştırırsak, elbet meseleyi öyle ters koruz. Bütün problem 30 milyonluk milletin "kayıtsız şartsız hakim" olup olmadığına toplanır.

"Bugünkü iktidar dürüst bir seçimle işbaşına gelmiş" diyor-sunuz.

Her seçimden sonra köye giden gazeteci, teybi ile şu konuşmaları getirip yayıyor:

Gazeteci - *"Gazete okur musun sen?"*

Köylü - *"Denk gelirse şurasından burasından okuruz."*

G....- *"Seçim Kanununu değiştirsinler mi?"*

K...- *"Onu baştakiler bilir."*

G...- *"Ama sen verdin oyu yahu?"*

K...- *"Verdik ama beğ... Ne ideyim ben, verdik... Bize ne?"*

G...- *"Ne yapmak istiyorlar?"*

K...- *"Hiçbir şey anlamıyoruz işte."*

G...- *"Baştaki adamları siz seçiyorsunuz."*

K...- *"Kim adam? Adam olduğunu bilerek mi seçiyoruz?"*

Seçmenlerimizin yüzde doksan dokuzu bu değil midir? Ve bu insanlarımızın eline yılda 250 lira geçip geçmediği sorulunca gazetecinin aldığı karşılık aynen şöyle oluyor:

"Nirde geçecek?.. Ama bir kere vatan olmuş. Ne bilecen... Eskiden böyle miydi?"

36 CHP üyeli köyün halkçı muhtarı, seçimden önce gazeteciye görür görmez soruyor:

Para getirdin mi?"

"- Ne parası Muhtar?" der demez adam mosmor kesilip susuyor. Sandıktan CHP'ye 11 oy çıkıyor. 25 Halk Partili Adalet Partisi'ne oy veriyor.

İnsaf edelim. Buna "dürüst seçim" dersek, yüreğimiz sızalmaz mı?

Her Türkiyeli gibi, herkesten çok dinleme olanakları bulunan Sayın İnönü o acı gerçeği bilir. Ama ne yapsın? Başındaki ak saçları kadar yıllar boyu daha iyi bir yol bulamamıştır. Hele bugün artık aşırıca yorulmuştur. Belki de çok bıkmıştır. İnsan onun son söylevinin kimi yerlerini dinlerken acımağlı oluyor. Bu da bir trajedi. İnsanın neredeyse gözleri dolar Sayın İnönü'nün şu candan kopma çığlığını işitince:

"Ben demokratik rejimin dışındaki rejimlerin hiçbirini teorik olarak keşfetmiyorum. Hepsini yetkisiz küçük memur olarak içinde yaşamış görmüşümdür. Yetkili olarak o devrin demokratik olmayan rejimlerin bütün kuvvetlerini kullanmış, evet kullanmış, uygulamış, neticelerini görmüşümdür."

Tecrübeli Paşa'yı anlamaya çalışalım. "Ben daha başka ne yapabilirdim?" demek istiyor. "Siz olsanız ne yapardınız?" gelir arkasından. Böylesine insancıl biçimde konulan bir tutum üzerinde çok ama çok derin düşünölmeye değer. Korkunç ağır basan toplum yükü altında kişilerin önüne geçilmez eziliş seyredip geçilemez.

Herkes biraz kendi kendisine ve çevresine ayıkça ve yiğitçe baksın. Paşa, onu dinleyenlerin ağızlarını bir karış açık bırakarak sesleniyor:

"Aşırı sol memleketi zayıflatamaz. Çünkü sol gericiliği bu memleket tutmaz. Ne kadar azgın olsalar 24 saat içinde bunlardan eser kalmaz."

Haksız mı? Bizi düşündüren "aşırı" olan ve olmayan "sol"un Türkiye'deki "durumu" yahut "tutumu" "solun" demeyelim de "solların" hallerine yarım yüzyıl hiç atlatmaksızın izlemiş, elden geçirmiş, doluyu koymuş aldırnamamış, boşa koymuş dolduramamış insanlara danışalım. İsmet Paşa'nın 24 saatlik enfiye saymadığı "aşırı"larını bir yana bırakalım. "Ortanın solu"nu da öbür tarafa koyalım. Yeraltını kurcalamayalım.

Yerüstündeki tümöyle sosyalist sollarımızı göz önünden irak etmeyelim. Sosyalizm: Toplumculuk, her düşünce davranışın toplum ölçüsünde derli toplu, ortak, elbirlikli, planlı, örgütlü olması demektir.. Her sosyalist "abanın" altında başka bir yiğit

yatıyor. Başka ülkelerde sosyalizmin çeşitli akımları kıyasıya dövüşmezler mi? Dövüşürler. Bizdeki uzun süre hiçbir kesin düşünce ve davranış sınırı konulmaksızın "senden" mi, "benden" mi, "bizim oğlandan" mı? çekişmesine döner. Her sosyalizme adım atan Amerika'nın ilk bulucusudur. Hiçbir sosyalist ötekisiyle açık, yüz yüze tartışma "tenezzülünde" bulunmaz. Herkes kendi "dükkâncığında" şahmerandır. Eline bir köşeyi geçiren, ilk kurşunu kendinden önde gidene ardından vurmakta kullanır ve ilh. ve ilh...

Kimi sosyalisti hatta "bilimsel" etiketini de kimseciğe bırakmamaya yeminli sosyalisti bile, böylesine perakende Mahmutpaşa seyyar satıcılığına bayılmış bir ülkedeyiz. Yalnız küçük burjuva değil, onun da yedi bin yıllık soysuzlaşmalarıyla yozlaşmış bir toplumdayız. Sayın İnönü kendi açısından izlediği bu toplumda "demokratik rejim" dediği şeyden başka çıkar yol bulamıyor. Ve Balkan komitecilerinin takkelerine yazdırdıkları: "Ya hürriyet, ya ölüm" parolası gibi şöyle meydan okuyor:

"Demokratik rejim içinde biz bu memleketi ilerletiriz ve-yahut ecdadımıza layık olmayan insanlar olarak sürünür, mahvoluruz."

Sayın İnönü bu kerteye dek boğucu bir bunalım görüyor. Gözlem tartışılabilir. "Ya ilerletiriz, ya mahvoluruz" yerinde bir deyimdir. Kimin için? Finans-kapital ve tefeci-bezirgan için yerinde bir deyimdir. Onlar ya sayıları ve ihtiyaçları gibi bilinçleri de her gün artan kölelerini (işçi-köylü-aydın yığınlarını) besleyerek avuturlar; bu, memleketi ilerletmeden yapılamaz. Yahut çekilip giderler. Bunu bildikleri için, 25 yıldır Türkiye'yi emperyalizme ipotek ettikten sonra, gemi karaya oturunca; 50 yıldır düşman kını kışkırttıkları komünist dünyadan yardım istemeye giriştiler.

Bu eğilimi, karma hükümet zamanı Kıbrıs vesilesiyle Türkiye'nin nasıl bir Amerikan ipoteği altına girdiğini eliyle tutan İ.İ. Paşa mı ilk ortaya attı? Evet. Ancak eğilimin İsmet Paşa Başvekillikten atıldıktan sonra durmayışı, kişi isteğinden değil egemen sosyal sınıf belliliğinden geldiğini gösterir. Nitekim

DP'li Bayar-Menderes zamanı, Moskova ile Ankara arasında gidip gelme planları, gelişimin kişi ötesinde olduğunu ispatlar.

Durum bu olunca Sayın İnönü'nün "Ya ilerletiriz ya mahv oluruz" şıkkını kendi omuzlarına alması birinci yanlıştır. İsmet Paşa 50 yıllık Türkiye yükünü taşımış bir ölümlü olarak neden bütün günahların yükünü kendi sırtında bulsun? Bir avuç vurguncu, Paşa'nın bu kahramanlık duygusunu yıllarca sömürdü. Bundan sonra olsun, Paşa'nın tarihe mal olmuş kişiliğinin yakasını bırakmamalı mıdır? O bırakmaz. Paşa kadar sezisi güçlü ve tecrübeli bir kurtuluş savaşçısı millete mal olan kişiliğini fakir halkımıza bağışlayamaz mı?

Mustafa Kemal'in Cumhuriyeti ve "istiklal-i tam'ı" (tam bağımsızlığı) kendisine emanet ettiği Türk gençliği İ. İnönü'den bunu beklerse çok görülmemelidir. 30 milyonluk Türkiye, 3 milyon köylü ailesi ile 3 milyon işçi gücü ile üretim yapıyor. 300 finans-kapitalist ile 3000 tefeci-bezirgan vurgunundan başka türlü demokrasi neden gerçekleşmesin? Çünkü o 3300 vurguncu, 30.000.000 insanı aldatıp kandırabiliyor, oy gösterisi ile peşinden sürüklüyor mu? İnönü'nün kendisi de söylüyor.

"Halkı kimse hep kandıramaz."

Halkı aldatılmaktan kurtarmak, oyunu bilmeyerek vurguncu kurtlara vermekten çekindirmek gerekmez mi? Bu uğurda Paşa sekseninden sonra "ecdadımıza layık" olmayı düşünürken gençliğin de kendilerine cumhuriyet ve bağımsızlığı teslim ve emanet etmiş "atalarına layık" olma görevi yok mudur? Sayın İnönü, "beni dinlemeliler" demek istiyor. Kendisi gençliğinde yaşlı Paşaları dinledi mi? İzzet Paşa, Birinci Emperyalist Evren Savaşı'nı önceden görmüş, Mustafa Kemal'in, İsmet İnönü'nün de son derece saydıkları en değerli Osmanlı komutanıydı.

Mustafa Kemal diyor ki: *"Tevfik Paşa (sadrazam), Ahmet İzzet Paşa (Dahiliye), Salih Paşa (Bahriye), zamanın büyük adamları gibi tanınmışlardı. Millet bunları akıllı, tedbirli, uzağı görür biliyordu."* (**Nutuk**, s. 317) 5 Ocak 1920 (1336) günü Bilecik'te İstanbul'dan buluşmaya *"gelen zatlar esaslı hiçbir*

bilgileri ve kanıları olmadığı anlaşılınca isteklerine aykırı olarak onları tutuklamıştım." (**Nutuk**, s. 336).

Kötü mü oldu? Tarihin böyle dönüm noktaları vardır. O kritik anı yeni kuşakta daha iyi kavrayanlar çıkabilir. Sayın İnönü çok "akıllı, tedbirli, uzağı görür" insandır. "Demokratik rejim" üzerine "nazari keşif" [teorik buluş] yapmamış olduğunu kendisi söylüyor. Bu alanda Mustafa Kemal'in şu sözlerini nasıl unutabiliriz:

"Sorumluluğu üzerine almak cesaret ve hevesi her işte en çok lazım olan bir huydur. Birçok insanlar sorumluluğun başkalarında olduğunu bildikleri zaman, en cesur ve cüretkâr olurlar. Fakat eğer sorumluluk kendilerinde olursa bu cesaret ve cüretin azaldığı ve çekingen oldukları görülür." (Afet İnan, **Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım**, Ankara)

Sayın İnönü, Mustafa Kemal'in sorumluluğu çağında "en cesur" hamleleri başarılanlardandır. Ama o günden bu güne en az kırk yıl geçmiştir. Geçen zaman içinde Türkiye'nin ve milletin temelli değişikliklere uğradığı unutulabilir mi? Bu değişiklikler içinde yeni kuşaklardan "sorumluluğu üzerine almak cesaret ve hevesi" neden beklenilmesin? Böyle bir iddia millettten umdu kesmek olurdu.

Türkiye'de bugünkü bunalım nereden geliyor? İsmet İnönü bu konuda aşırı düşmanı olmasına rağmen aşırıca kestirme ve kısa gidiyor. "Memleketin huzuru aşırı sola ve sağa karşı savunmasız" olduğu için, bunalım var diyor. Sonra "aşırı sol" dediği şeyin "24 saat"te toz edileceğini, "aşırı sağ gericiliğin tehlikesine daha önem verdiğini" söylüyor. Ve kırk yıldır sınıdığı iki aşırı uçla savaş metodunu yeterli bir çözüm sayıyor.

Doğru mu? Yani huzuru bozan bu iki uç mudur? Öyle olsaydı, o zaman şöyle bir soru ortaya çıkardı. Bu iki uç nereden çıktı? Bir mızrağın ucu batıyorsa, o ucu sivrilten demiri ve sapı bulunmalıdır. Sayın İnönü ne mızrağın demirini ne sapını hiç anmaksızın hatta ucuna bile dokunmaksızın, yalnız "aşırı" bildiği uçlarından söz ediyor. Ve meseleyi gövdesiz bir "aşırı uç" gibi gösterdiği için, az önce huzur kaçırdıklarını söylediği aşırı sol ile sağ uçların "bir kuvvet" olmadıklarını anlatıyor:

"Ne memleketi düpedüz uçuruma götürmek isteyen aşırı sol serserileri, ne memleketi kana boyamak isteyen aşırı sağ canileri bir kuvvettir."

Bu deyim bir sözün ötekisini tutmaması mıdır? Hayır. Paşa uzun alışkanlığının etkisinde kalıyor. Devletçidir. Devlet isterse "aşırı"ları çitır çitır yer, huzuru da getirir, demek istiyor. Yeter ki iktidar bunu istesin. Paşa'ya göre iktidarın bunu istemesi ve yapması için herşey hazır. Hazır.

"İktidar. can emniyeti, mal emniyeti, fikir hürriyeti tatbik etmek için her yetkiye sahiptir. Mesele o yeterliliğe sahip olmasıdır. Asla kendilerinden şüphe etmesinler. Asla muhalefet partilerinden memleketin aydınından ve gerçek kuvvetlerinden kaçınmasınlar, tabii doğru yolu tuttıkları sürece..."

Daha yukarıda da söylemiştir.

"Kesin kanaatim odur ki, Parlamento olarak doğru yolda birleşelim. Sivil, asker, Türk aydını bizimledir."

Anlaşılan askerden yüreği hoplayan AP'ye güvence veriyor: *"Arkadaşlar, ordu temizdir. Aslında bütün gayretlerinde orduyu belki bir iki sergüzeştçi bulurlarsa onunla harekete geçirmek emeli yatıyor."*

Sayın İsmet Paşa'nın bu sözlerini okurken insan elinde olmayarak Edirne'de gizli İttihat ve Terakki Cemiyetine üye olan aşırı genç subay İsmet Bey'i göz önüne getiriyor. Kavaklı Fevzi (Çakmak), Kazım (Karabekir), Mustafa Kemal (Atatürk). Orduya "kir" getirmiş kimseler miydiler? Meşrutiyet ve Cumhuriyet devrimleri o Türk ordusunda "Bir iki sergüzeştçi" mi bulmuştu? Gönül böyle konuşulmasına razı olmuyor.

Belki Paşa'nın "gündem dışı" söylevindeki bu yanlara iktidar partisi muhtaç. Demirel *"Katıldığım yerleri inşirah [ferahlık] vericidir"* buyuruyor. Paşa ile "fikir birliğinde" olduğunu "ilk defa" görerek "sevinç duyuyor" ve "Başbakan solcuların demokrasiyi ortadan kaldırmak için çeşitli yollara başvurduğunu belirterek şunları söylemiştir":

"İşçiye el attılar, işçi elinin tersiyle cevaplarını verdi. Öğrenciye el attılar, yüzbin öğrenciden ancak bin kadarını kandırabil-

diler. Köye el attılar, yine cevaplarını aldılar. Şimdi Türk Silahlı Kuvvetlerine el atalım diyorlar. İşte 69 subayın imzası..."

Oysa bu imza ne zaman çıktı? Ardarda sekiz üniversite genci öldürülüp katiller saklandığı zaman. Türkiye'de ne Abdülhamit despotluğu zamanı, ne komiteci ittihatçılar zamanı böylesine kolay, polisin gözleri önünde ve Amerikan denizcileri rahatça kız oynatsınlar diye aydın gençler kurşuna dizilmemişti. İsmet Paşa bile bu işte iktidarın gölgesini görüyordu:

"Suçlular böylece daha rahat daha geniş çapta daha tertipli bir kanlı hareketi çıkartmak için, teşvik edilmiş oluyor. Bu politikayı değiştirmek lazımdır."

Bu gözlem neyi ispatlıyor? Türkiye'de "Politika"nın "rahat, geniş, tertipli, planlı" cinayetler hazırladığını. Nitekim, 10 cinayetten en sonuncusu, neden sonra araştırılır araştırılmaz katillerden birisi resmen polis çıktı ve tevkif edildi. Ya "resmi" olmayan gizli polisler ya öğrenci, işçi, esnaf kılığındaki gizli ajanlar? Hepsi birden oportada cinayet işlerken onları destekleyen "Politika" hangisidir? Egemen iktidar politikasıdır.

Böyle bir cinayetler politikasını gören ve "değiştirmek" isteyen "Muhalefet Lideri" öldürülenleri "aşırı sol" gibi gösterip "melanetini [lanetlenmişliğini], zararını" küçümsemiyorum, derse bunun anlamı nedir? Sayın İnönü iktidara bir itirafta bulundurmamak mutluluğu arıyor. Şöyle sıralıyor:

Yani Demirel "gericiliktir" derse, her şey çözümlenecek. İnönü de "evet gericiliktir" diyecek. Ortalık sütlimana dönecek. Bunu umuyor 50 yıllık politika kurdu. "Aşırı sol" dediğini "lanet" diyerek, "irtica"yla damgalarsa "Parlamentar Demokrasi" lekesiz güneş olacak sanıyor. "Dedirtemiyor", "demiyor."

"Bunu yaptık mı demokratik rejim içinde demokratik hürriyetler içinde Türkiye'yi dertlerinden kurtarmak, ileriye götürmek mümkün olur" diyor.

Sayın Paşa Türkiye'de demokrasiyi ben doğurdum, demokrasinin babası olarak bu çocuğun öldürülmesine göz yumamam demek istiyor. Oysa biçimsel demokrasiye güvenişi, onun köklerini Türkiye ve dünya sosyal yapısında dururken, kişisel düşün-

ce ve davranışlara bağlamasından ileri geliyor. Biz bu güvenin nereden geldiğini de anlayışla karşılıyoruz. Paşa elli yıl güttüğü bir ülkede, her şeyin kendi kişiliğine bağlı bulunduğu sonucuna varmıştır. Öyle sürekli ve güçlü toplum üstü etken olmuş bir Kahraman-Hakan kadim-Grek kentinde olsa önce Peygamber sonra yarım-tanrı daha ileride Tanrı olarak panteona çıkarılırdı.

İlk kahraman hakem Mustafa Kemal 15 yıl tek parti diktası ile ülkeyi gütmüş, ikinci Kahraman Hakem 30 yıl önce çift parti demiş, olmayınca çok parti demokrasisini icat etmiş. Tek partiye de, çok partiye de "memleket'te" hiç kimse gık diyememiş. Hele tek partiden çok partiye geçiş sanki milletin bütünü ile alkışlanarak benimsenmiş. Başka hiç kimse değil iki kişi, biri Mustafa Kemal ötekisi İsmet İnönü ol demiş, olmuş. (Kutsal Kitapta Tanrı "Kün" [ol] der, "Feyekün" [oldu] olur.)

Böyle geliyor Sayın Paşamıza. Hatta ikinci emperyalist evren savaşı sonunda Türkiye'ye biçimsel demokrasiyi taşıyanlar bile o özelliğimizi iyi kullandılar. Amerikan emperyalizmi, Türkiye'yi Sovyetler ülkesindeki Beriya tipindeki casuslarının kışkırtması ile bir dış baskı krizi altında bıraktıktan sonra "akıl tröstü"nden bir özel kişiyi Paşa'ya göndermeyi bildi. Basra Körfezinde petrol adacığı bulunan Mister Thornburg, İsmet Paşa'dan o güz toplantısında TBMM'ye "Çift Parti" prensibini kabul ettirme sözünü aldı. Ve bu sözünü Sayın İnönü büyük bir sadakatle yerine getirebildi. DP doğdu.

Bütün bu ve benzeri olaylar Paşa'mızda her şeyi kahraman hakem kişi açısından görme ve koyma eğilimini bir yol daha güçlendirdi. O yüzden Türkiye'de ne zaman bir "huzursuzluk" patlak verse, onu birkaç "sergüzeştçi" [maceraperest] kişinin yahut "24 saatte eseri kalmayacak" bir avuç "aşırı" genç kişinin "zararı, melaneti" gibi koymak alışkanlığı sürüp gidiyor.

Türkiye'de gerçekten "huzur" aranıyorsa, her şeyden önce bu metodolojik yanlıştan kurtulmamız gerekir. Elbet her toplum olayı insan denilen canlı-bilinçli KİŞİ'ler aracılığı ile somutlaşır. Kişisiz toplum olmaz. Ama tarih Carlyle'ın kahramanlarının hem eseridir, hem eseri değildir. Eğer Tarihçil Kahraman Kişi'nin sınır

tellerini işletip mantığını yönelten SOSYAL etkenleri göz önünde tutarsak, elbet kişi her şey olmasa bile çok şeydir. Bütün baskılara rağmen daha ilk ağızda Terakkiperver Parti'yi durduran, sonra kendi eliyle kurdurduğu Serbest Fırkayı ansızın kapatabilen Mustafa Kemal'in Tek Parti Rejimini sürdürmesi; çeyrek yüzyıl kılına toz kondurulmamış tek parti rejimini bir çırpıda hem de tek partinin (kendi deyimi ile) "Bütün kuvvetlerini kullanmış, evet kullanmış, uygulamış, neticelerini görmüş" olan İsmet İnönü'nün çok parti rejimini kurmuş olabilmesi gösteriyor ki, bu iki kahraman kişi 50 yıllık Türkiye tarihini yürütmüş durumdadırlar.

Ancak kahramanların ölümlü kişiliklerini Cape Kennedy'den ay modülünü yöneten güçler gibi bir sıra sosyal sınıf ve zümrelerin güttükleri gerçekse ki en kaçınılmaz gerçektir, o sosyal gerçeklik anlaşılmadıkça, kişilerin neden şöyle veya böyle "oynadıkları" yahut buyurdıkları, ne kendilerince ne başkalarınınca anlaşılmaz kalır.

Bugün ve yalnız bugün değil, 1939 yahut 1945 yılından beri Türkiye'de egemen olan kimi açık kimi gizli bir "huzursuzluk" olduğunu kimse inkâr etmiyor. Bu huzursuzluğun nedeni eski alışkanlıkla şu veya bu "aşırı" yahut "ılımlı" kişilere yahut örgütlere mal edilip çıkılırsa yanılığın sonsuz olur. Biz ne dediğimizi ve ne yaptığımızı bilemezlerin gülünçlüğüne düşeriz. En beğenmediğimiz kişileri tanrılaştırmış oluruz.

Açıkça koymaktan ürkmeyelim. Türkiye bugün ilk "Truman Doktrini" ve "Marshall yardımı" gibi en "iyiliksever" görünüşlü emperyalist dış el atmaların, doğal yahut sosyal sonuçları önündedir. Birinci uyanık olmamız gereken huzursuzluk kaynağı budur. Uluslararası finans-kapital Türkiye'nin alinyazısını çizmekte açıkça söz sahibi olur olmaz, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, politik, kültürel, ahlakçıl, dincil, bilimcil, ruhcul, askercil, sivil ve ilh ve ilh. bütün ilişkilerinde kendi açısından gerekli bütün değişiklikleri yapmaya girişecekti.

Girişti. Yaptı. Bugün Türkiye'nin yalnız NATO-CENTO-SEATO üçüzlü çemberi içinde bulunduğunu düşünmek, Türkiye'de patlak veren her olayın yeraltında kotarılmış gizli planlarını anlama-

ya yeter. Türkiye'de birkaç tümen sivil-asker Amerikan "uzman-larının" ve "kişilerinin" bütün banka-şirket adlı finans-kapital tabanından, Bakanlık danışmanı, konferansçı, bilgin, gazeteci, sanatkâr gibi tavanarası ve kiremitlik üstyapısına dek uzanmış ağları, gönül eğlendirmek için kurulmuş lunapark veya sirk çocuk oyuncakları değildir.

Öyle gibi gösteriliyor. Resmen açıklanan 600 "Barış Gönüllü-sü" köy imamının karısının ne renk basmadan hoşlandığını istatistiklemek için, "Harim-i İsmet" [kutsal namus]imize sokulmuş "fena fillah" [kendinden ve dünya işlerinden vazgeçmiş] insan-sever dervişler değildir. Resmen "üs değil tesis" denilen 300 Amerikan yuvası: Türk toprağının bağrında açtığı delik gediklerle Türkiye'yi yabancı şeytanlara karşı koruyacak "min tarafillah [Allah tarafından]" gönderilmiş fedai melaiyelerin masum deprem inceleyici kuş yuvaları değildirler.

Her kritik politika ve toplum olayında limanlarımıza damlayan müttefik 6. Filo havada uçurduğu helikopterlerle Taksim alanında sözde camiden yeni çıkmış deli dervişlerin alçak "aşırı sol"ları nasıl polisle elele copluyup kurşunladıklarını ve bıçakladıklarını görmezlikten gelmek için, "Ziyaret Hakkını" kullanmak için gelmemiştir. Askercil ve politik "brifingler", kocasız kalmış Amerikan "Hanım"ları, Türk erkekleri ile alaturka göbek atışarak raknrollü nezaket sevişmesi, Amerikan-Türk dostluğu fink atması için tertiplenmemiştir.

Bu kertelere dek "sakalı ele vermiş" bir ülkede uluslararası finans-kapital "köpeksiz köyde değneksiz gezme"nin her biçimini ve parolasını kullanacaktır. Amerikan emperyalizminin Türkiye'de ne yapmak istediğini ve neler yapabileceğini kavramak mı istiyoruz? Biraz Türkiye sınırlarını Türkiye halkı için bir çeşit çifit gettosu^(*) haline getirmiş olan finans-kapital ve tefeci-bezirgan surlarımızdan dışarıya başımızı uzatıp bakalım. Başka ülkelerde Amerikan süper emperyalizminin ne ettiğini gördük mü, onu hemen iki yanımızda, bütün çevremizde buluvermekte hiç güçlük çekmeyiz.

↔ Getto: Çeşitli ülkelerde Yahudilerin, Zencilerin toplu yaşadıkları, tecrit edilmiş mahalle.

Amerikan emperyalizmi, karşılığını sömürdüğü ülkelere ödediği Dolar saltanatı ile, bütün kapitalist sektör ve üçüncü dünya milletlerinin başındakileri öylesine ambale etmiştir ki ve ambale ettiğinden öylesine emindir ki, genel vuruş planlarını kurarken, başka başka ülkeler için ayrı ayrı tertipler kurmak zahmetine bile katlanmıyor. Elindeki hileli kağıtlarına güvenen kumarbaz gibi dünya masasına oturdu muydu, birbirleriyle ta-kıntılı beş on memleketi birden sıraya koyup, aynı oyunla kün-deye getiriveriyor. Oyunum anlaşılır, şunu biraz değiştireyim diye kendisini sıkmak zahmetine bile katlanmıyor.

Amerika son yıllara dek yalnız geri ülkeleri değil, en ileri kapitalist ülkeleri de kendi zafer arabasına bağladığına ve gerekirse ölüme dek sürükleyebileceğine inanıyordu. Bu inanç ve güvencinin tek dayanağı komünizm fobisi idi. Amerikan emperyalizmi yeryüzünde "Komünizmle Mücadele Derneği" olmuştu. Nerede bir milli uyanış, halk direnişi varsa, orada "komünizm yangını var" çığlığını koparıyor, yedeğine aldığı eski emperyalist kurtları ile birlikte baskına gidiyordu.

Gerçekte, Amerikan emperyalizminden başkasının, bu, mahallenin zampara basmasına benzeyen baskınları ciddiye aldığı yoktu. İrili ufaklı Amerikan uydularının, baskına gönderdikleri insan ve güç sembolik bile sayılamazdı. Ama bu gidiş Amerika için iyi gidişti. "Komünizmle Mücadele" şampiyonluğu geçer akça oluyor, Amerikan savaş sanayisine yeniden bir soluk aldırıyor, sallanan Doları bir yol daha tökezlemekten kurtarıp tabulaştırıyordu.

Vietnam savaşı, "Amerikan Komünizmle Mücadele Derneği"nin büyüünü çözünce, Amerika dünya kenefine jandarma yazılmanın Amerikan ekonomisini yelle yuf ettiğini en son fark etti. Hani o Amerika'ya "iyi ediyorsun, şu komünizmin yeryüzünde kökünü kazıyacak varsa yoksa kabadayı sensin, aferin" diyen öteki emperyalistçikler yok mu? Yavaş yavaş ve birer birer, "Komünizmle Mücadele Derneği" üyeliğinden kaytarmaya başladılar. Çünkü Amerika'nın Vietnam'da "Komünizmle Mücadele Derneği" uğruna harcadığı bütün paraları,

Uluslararası Para Fonu kanalının başkalarına (en başta Avrupa emperyalistlerine) ödettiği ortaya çıkmıştı.

İlk açıkça isyan bayrağını çeken De Gaulle oldu. Sygman Rhee'den beri Kore'de denenmiş yolla, Fransa'da tekrarlatılan bir "gençlik ayaklanması" patlamaya zaten hazır barut fıçısı gibi bir fitille yeri yerinden oynattı. Bir haftada milyarlarca altın ve döviz yedeğine böbürlenen Fransa'nın bütün hazineleri tamtakır oldu. "Demirperde" gerisinde bildik aramaya çıkan De Gaulle apar topar geri döndü. Sonra en yakın "kuyudan çıkardığı" öz "adamı" Pompidou gibilerin bile çelmesini yiyerek elbirliği ile diktatörlük tahtından alacağı edildi.

Şimdi Fransa'da De Gaulle'ün yerine Başkan Pompidou'dur. Amerika en çok güvendiği Alman Finans-Kapital'inin şişirttiği "ekonomik mucize" gücü ile İngiltere'yi ve "Serbest Pazar" uygulalarını da "Ortak Pazar"a katarak domuztopu edecekti. Batılı emperyalistçikleri "Komünizmle Mücadele Derneği" içinde hizaya getirip Uluslararası Para Fonu'nda birikmiş kendisinin olmayan, başkalarının olan paracıkları "Tiraj Spesyal" adı verilen el çabukluğu ile dolandıracaktı. Türkçesi, Avrupalı'nın parası ile Amerikan Avrupa'yı satın alacaktı.

Yok, işte bu kadar demedikti. Son aylara dek hem "Komünizmle Mücadele"de Amerika'nın başı üzerine yemin eden, hepsi "Komünizmle Mücadele Derneği" NATO'nun en sadık üyeleri bulunan koca koca Avrupalı emperyalist devletler, birdenbire çarpıldılar. "Allah göstermesin bir yerde âsâr-ı izmihlal [yok olma işaretleri]" Amerikan devi küçük Vietnam'da iflas eşliğine basmacaya dayak yemişti. Anladık "Komünizmle Mücadele Derneği" ama bu yeldeğirmenin "yeli", masrafı Avrupalıların kesesine ödetiliyordu.

Fransa De Gaulle'ün NATO'ya indirmiş olduğu silleyi geri çekmedi. Kaç yıldır Amerikan aşkı uğruna Ortak Pazar'la nikahlanmak için dünür üstüne dünür gönderen İngiliz "Hele bir düşüneyim" demeye başladı. Batı Alman dersin, kapitalist dünyanın tek büyük alacaklısı iken, Amerika'nın "Komünizmle Mücadele Derneği" uğruna Doyçe Markını tehlikeye atmayı daha fazla

göze alamadı. Resmen kartlarını değiştirdi: Hıristiyan Demokrat kurtlarının yerine Sosyal Demokrat tilkileri "seçimle" iktidara getirdi. "Doğu" ile uzlaşıp yumuşama denemelerini yapıyordu.

Amerikan emperyalizmi kimsenin günahına giremez. Doğu ile alttan alta "ısıramadığın eli öp" araştırmaları ilkin Amerika'dan gelir oldu. Nükleer silahların yayılmaması anlaşmasını Sovyetler'le imzalayan Amerika'dır. Helsinki'de o denli "Mücadele" ettiği "Komünizmle" oturup silahsızlanmayı görüşen Amerika'dır.. E, öteki kırk yıllık (69 yıllık) Batı Avrupa emperyalizmi canavarcıkları enayi gibi armut mu toplayacaklar Amerika için?

Varşova Paktı komünistleri "Komünizmle Mücadele Derneği" NATO Paktı devletlerine gelin Avrupa emniyetini sağlayalım der demez, bütün Batı emperyalistleri gibi Uzak ve Yakın Doğu kapitalist devletleri de başlarını Doğu'ya çevirip, "Orada iş var" demeye koyuldular. Amerikan emperyalizmi buna gelmezdi. Evet, Doğu ile kendisi başta gelmek şartıyla anlaşmaya razıydı. Ama, herkes "Komünizmle Mücadele Derneği" üyesi ve Amerika Komünizmle Mücadele Derneği'nin patronu kalmak şartıyla buna razıydı.

Amerika emperyalizmi bir de baktı; ardında yıllar yılı "Komünizmle Mücadele Derneği"ne üye hınk deycilik eden bütün emperyalist, hatta uydu devletler komünizmle, alış-veriş bahanesinden kendi başlarına bir sürü politik, sosyal, kültürel ve ilh... ilişkilere kalkışmışlar. Bu ne demek? Bu Amerikan patronuna ihanet. Hem de hepsinin gırtlakları (ekonomileri ve orduları, toprakları) Amerika'nın elinde iken, bunlar bağımsız devlet çalımlı takınsınlar!

Hele şu Akdeniz'e bakın. Sanki 6. Filo orada eşek başı imişçe, önüne gelen hem Amerikan Komünizmle Mücadele Derneği rozetini öpüp başına koyuyor, hem de Sovyetler Birliği'nin Akdeniz Filosu'ndan hiç rahatsızlık duymuyor. Böyle şey olur mu? Diyelim ki, Araplar Amerika'yı İsrail zannettikleri için, daha doğrusu İsrail'in Amerikan Emperyalizmi olduğu fazla maskelendiği için aldanıyorlar. Amerika bunda bir Avrupalı em-

peryalistçik parmağı bulunup bulunmadığını dűşüne dursun. Libya'nın, Sudan'ın kurtuluş çabalarına karşı, Amerika'ya daha yakın Fas'ın Rabat şehrinde bir zirve toplantısı yaptırır; Türkiye Cumhurbaşkanınının, Ürdün ve Habeş Krallarıyla "altın anahtar" değiş tokuşundan yararlanmayı kurar.

Güney Akdeniz'in Arap dünyası ne ise, onu ultra modern "İsrail" koçbaşı ve antika Arap petrol kralları sayesinde evvel Allah, Sovyetler'i bir atlsa her zaman haklar. Gel, şu Kuzey Akdeniz'in NATO kanadına ne oluyor? Kırk yıllık Franko faşizmi, Sovyet başarılarını diktatörlüğün üstün erdemliliğine belge gibi överek, Amerika'ya "Ya kirayı arttır, ya üslerini çek" ultimatomu veriyor. Yunanistan'da iki buçuk Albay cuntası ile "Komünizmle Mücadele Derneği" hamamınının namusu kurtarılmak isteniyor. Koskoca "Komünizmle Mücadele Derneği"nin en bilinçli üyesi olan Avrupa Birliği oturumunda Cuntacılar Yunanistan'ı, leyleğin fazla yavrusu gibi yuvadan atılıyor.

Yok, Amerikan emperyalizmi bunlara bir ders vermelidir. Efendileri olduğunu, "Komünizmle Mücadele Derneği"ne bir yol yazılmıő bulunan ölkelerin bir daha bağımsızlık gösterisi yapamayacaklarını, onlara sözle değil, anlamazlar, işle, eylemle, ispatlamalıdır. Onun için NATO'nun Almanya-Fransa-İngiltere gibi Allahın belası oturaklı devletlerinde Amerikan manevraları yavaş yürür. İspanya, Yunanistan gibi açık faşist dikta rejimlerine dokunmaya gelmez. Kim kalıyor geriye?

Hâlâ "Demokrasi"den dem vuran İtalya ile Türkiye. 1969 Aralık ayının ortalarında İtalya'nın grev havası, Türkiye'nin Bayram havası tam yankı yapacak sıradır. Her iki ölkede de, ne iktidar iktidardadır, ne muhalefet muhalefettedir. Her iki ölkede de aylardan beri "sol" insanlar arasında "Kölahını kurtaran kaptandır" paniği son haddine getirilmiőtir. Sol düşmanlığı, "Komünizmle Mücadele Derneği" baş tacı edilmiőtir. İtalya'da Sosyalist Partisi Haziran'dan beri paramparça edilmiőtir. Türkiye'de "Biricik Sosyalist Partisi" TİP hurdaya çıkarılmıőtir.

Sayın Ana-Muhalefet Partisi'nin baba lideri İ. İ. Paşa, bu İtalya ile Türkiye'nin aynı yıl, aynı ay, aynı günlerde başına gelen-

1er arasındaki paralelliği görmeyebilir mi? Görebileceğine göre, bu paralelliğin birçok nedenleri arasında Türkiye'nin Amerikan uydusu durumuna getirilişinin derin ve geniş etkilerini nasıl unutulabilir? Unutulduğu anda, Türkiye'nin iktidarı bugünkü iktidar oluyor; Türkiye'nin muhalefeti bugünkü muhalefet oluyor. Türkiye'nin politikası, basını, meclisleri, üniversiteleri, bakanlıkları, zabitaları, silahlı kuvvetleri, sağları, solları, imamları, hakimleri, camileri, okulları, ölenleri, öldürenleri ve ilh ve ilh başka türlü olamıyor.

Paralelliğe gözü takılan uyanık yazar "Politika her yerde ayıdır!" başlığı ile izlenimini yazıyor:

"İtalya'da 14 ay içinde patlayan bombaların sayısı 60'ı aşkındır. Milano'daki son olayda 14 kişi ölmüş, 5'i ağır olmak üzere 107 kişi yaralanmıştır. Grev ve boykotlar ise, artık sayılması mümkün olmayacak kadar fazla iş gününü ziyan etmiştir." (M. B., **Cumhuriyet**, 23 Ağustos 1969)

Türkiye gibi durgun ülkede aynı 14 ay içindeki bombaların, dinamitlerin, grevlerin, işgallerin sayısını kimse özetlemiyor. Ama 6 ay içinde, yüzlercesi yaralanarak, 8 üniversiteli gencin, katili tutulmaksızın öldürüldüğünü bilmeyen yok.

İtalya, savaş sonrası ekonomide devrim denecek ölçüde üretim hızını yapmış ileri bir ülkedir. Ama "İtalyan mucizesi" yalnız ekonomide görülüyor. Sosyal hele politik alanda "İtalyan mucizesi" yok. Orası da bizim gibi. Aynı yazarımız durumu şöyle özetliyor:

"Kısacası İtalya'da, bugünlerin modası suçlama. Herkes, her şeyi suçluyor ve bu işte en ileri gidenler de politikacıdır. Sağ, solu, ortayı Parlamento için ve dışını, akıllarına gelen bütün grupları yeriyorlar." (**age**)

"Haftalık "L'Expresse"; Neo-faşistleri... Hükümet; aşırı solları hatta düzenden yana olan Komünist Partisini bile suçluyor."

69 imzalı Subay Bildirisi bile var:

"İtalyan Ordusu mensuplarına dağıtılan ihtilalci beyannamelerin arkasında, Yunan Cuntasının parmağını arıyorlar." (**age**)

Parmak, kitipiyoz Yunan Cuntasına dek aranıyor da, yurdun bütün ekonomik, sosyal, politik ve ilh... alanlarını kaplamış bulunan NATO-Amerikan emperyalizminde bir şey bulunmuyor! *"Ve İtalya, Mussolini'yi koltuğa oturtan şartların, politikacıların ihaneti sayesinde, yeniden hazırlandığını seyrediyor."* (age) Türkiye?

Türkiye elbet İtalya'dan bambaşka bir ortamdır. Gerinin gerisi bir ülkedir. Ama emperyalizmin NATO ve Amerika'nın "Komünizmle Mücadele Derneği" adlı Truva atı Türkiye'nin göbeğine sokulmuştur. Sevgi ve saygı değer Truva atı, Mustafa Kemal sağken de Terakkiperver ve Serbest Fırkalar biçimlerinde, Osmanlı Meşrutiyetinin İttihat ve İtilaf Fırkaları gibi hortlatılmak istenmişti. Milli Kurtuluş Savaşının taze gelenekleri ve görenekleri, Mustafa Kemal'in suikastler önünde asker uyanıklığı emperyalizmin Truva atını birdenbire Türkiye'nin yapısına sindirmekten uzak tutabildi.

Bugün Türkiye emperyalist Truva atını nasıl bağrında tepiş-tiriyor?

Burada, ne denli erken olursa olsun, hiç kimseyi kişi olarak suçlamak yeterli değildir. Burada, şu fakir memleketin insanlarını seven herkes telaşa kapılmadan, birbirini suçlamadan önce emperyalist Truva atının nasıl bir yana, neden böyle kolayca ve derinliğine girdiğini objektif sosyal olaylarla araştırmalı ve bulmalıyız. Hele Sayın İnönü gibi tarihe mal olmuş, toplum ölçüsünde etken kişilerimizin araştırma ve bulma sorumluluğu, herkesten büyüktür.

Çabuk kızmakla, "aşırı"ları suçlamakla durum aydınlanmaz. Şu veya bu gibi kimselerin kişiliklerinden önce toplum yapımızın özellikleri önemlidir. "Aşırı" uçlar 1923-38 yıllarında yok muydular? Olmazlık edemezlerdi. Terakkiperver Fırka, Şeyh Sait isyanları ve Gazi'ye suikastlerle dolu bir ortamda geçti. Serbest Fırka, Kubilay olayı gibi trajedilerle birlikte doğdu battı. Ondan sonra "aşırı" eğilimler uzun yıllar Türkiye'nin huzurunu bozamadılar.

Demek millet huzurunu bozmak için aşırı uçlar yetmez. O uçları kışkırtan sosyal ortam gerekir. Terakkiperver ve Serbest Fırka çağının huzursuzlukları, Meşrutiyet Türkiye'sinin komprador burjuvazi denilen sınıfı, emperyalizmce Türkiye içine sokulmuş Truva atı rolünü oynuyordu. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının en başında Sayın İsmet Paşa, canlarını dişlerine takıp, Türkiye'de emperyalizme Truva atı hizmetini gören komprador burjuvazinin egemen olmasını ortadan kaldırdılar. "Aşırı" sayılan uçlar da huzuru bozucu olmaktan çıktı.

O zaman, Türkiye toplumuna en uygun rejimi arayan Mustafa Kemal, bir sosyoloji bilgini, yahut doktrin politikacısı değildi. Pratik, atılgan asker zekasıyla, sosyal güçleri ayırt etmeyi biliyordu. Türkiye'ye bakınca yeni tasfiye edilmiş bulunan komprador burjuvazi dışında yaşayan insanlarımızı şöyle sıralıyor ve birbirinden ayırt etmiyordu:

"Bizim nazarımızda çiftçi, çoban, amele, tüccar, sanatkâr, asker, doktor velhasıl herhangi bir sosyal kurumda aktif bir vatandaşın hak, menfaat ve hürriyeti eşittir. Devlete bu anlayış ile azami yararlı olmak ve milletin emniyet ve iradesini, mahalline sarf edebilmek, bizce, bizim anladığımız anlamda HALK HÜKÜMETİ idaresi ile mümkün olur." (Afet İnan, **"M. Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım"**)

40 yıl öncesi için, hele komprador burjuvazi tasfiye edilirken, sosyal durumu, bir askerin başka türlü görmesi beklenemezdi. Devletleştirilen yabancı sermaye şirketlerinin altından neyin çıkacağı, ancak bir sosyal ve tarihçi ekonomi doktrini açısından konulursa kestirilebilirdi. Yeni doğmaya başlayan yerli finans-kapital, sermayenin her yerde yatkın becerisini gösterdi. Devlet devrimcileri ile doktrin görüşleri arasına en hinoğluhince fit sokmayı inanılmaz kanallardan yürütüp başardı.

Ayrıca, milli devrimcilere "ideolog" çalımını ile sokulanlar da, ya kurnaz finans-kapital "uzmanları" idiler yahut ciğeri beş para etmez satılık küçükburjuva kariyeristleri idiler. Mustafa Kemal, kendi el yazısı ile "Demokrasiye muhalif modern cereyanlar" başlıklı yazısında, üç türlü akım sayıyordu:

- 1) Bolşevik teorileri,
- 2) İhtilalci siyasi sendikalizm nazariyeleri,
- 3) Menfaatlerin temsili nazariyesi."

Mustafa Kemal, Bolşevikliği: "Bireysel hürriyeti" sağlamadığı için "doğal ve makul" bulmuyordu. İhtilalci sendikalizmi: "Millet meclisi yanında, iktisadi mahiyette" bularak yaptığı iyiliği ürküt-tüğü kurbağaya değmez sayıyordu. "Bizde de Ali İktisat Meclisi vardır" diyerek haklı olarak, benimsemiyordu.

Gerçekte bu iki doktrinden birincisi, işçi sınıfının iktidara geldiği ülkede gerçekleşirdi. İkincisi, geri kapitalizmin işçi sınıfını çarçur etmesine yarayan bir sapıtmaydı. Tek gözle her iki doktrin proletarya açısından incelenebilirdi. Bu açı kurtuluş devrimcileri için konulamıyordu.

Meslek temsili: Tipik küçük burjuva eğilimi idi. Her meslek ayrı bir çıkar grubu gibi olunursa, millet bütünlüğü nerede kalırdı? Modern toplumda, antika bir sosyal sınıfın rol oynaması ütopikti. Mustafa Kemal onun için gene haklı olarak şu soruyu soruyordu:

"Mecliste bu gruplardan bir kaç birleşip, iktidar mevkiine geçince, yalnız kendi menfaatleri lehine çalışacaklardır. Buna kim mani (engel) olacaktır?"

Bu nedenlerle, Mustafa Kemal, hiçbir doktrine girmeyen "HALK HÜKÜMET İDARESİ"nden başka çıkar yol bulamıyordu. 1917 ile 1969 arasında geçen 52 yıllık uluslararası deneme ortada yoktu. Modern toplumun ya kapitalizm yahut sosyalizm şıklarından birine sürekli taban olabileceği iki kere iki dört ederce göze batmamıştı. Bir üçüncü yolun çıkar olamayacağı, üçüncü yolun ergeç ya kapitalizme ya sosyalizme dökülmek zorunda kaldığı dünya örnekleri ile herkes için ispatlanmış değildi.

Bugün o köprülerin altından çok sular geçti. Mustafa Kemal'in 35 yıl önce bir "Kuğu Çılgığı" gibi "imtiyazsız, sınıfsız" toplum ülküsü, en başta siyasi iktidarlarca hasır altı edilip yasaklandı. En keskin Kemalîst geçinenler bile, güzel bir marş olarak olsun "Onuncu Yıl Marşı"nın ağızlarına almamaya son derece dikkat ediyorlar.

Yalnız bu olay bile yeterince ilginç ve anlamlı değil midir? Kendi kendimize olduğu gibi, imkan olsa, Sayın İsmet İnönü'ye sormak ve karşılığını beklemek yararlı olurdu. Onuncu Yıl Marşı, yasak edilmek cesareti gösterilemediği halde, niçin yasak edilmişten beter bir inat ve ısrarla resmi günlerde göklere çıkarılmıyor? Çünkü, onu kendi gerçekliğine ve çıkarına aykırı bulan bir sosyal zümre yıllardan beri siyasi iktidarı şartsız kayıtsız tekelinde tutmak için her şeyi yapabiliyor. O sosyal zümre, daha 1929 yılı, modern Türkiye ekonomisinin bütün önemli kilit noktalarını tutmuş, bütün subaşlarını kesmiş, büyük 50 sanayi, 50 ticaret, 50 banka şirketi biçiminde var olan finans-kapital zümresidir.

Ağa babası komprador burjuvazi nasıl Cumhuriyetin ilk yıllarını, onun kurucusu olan kurtuluş devrimcilerine zehir zemberek etmeye çalıştı ise, şimdi kompradorların "Veled-i Zinası" olan finans-kapitalizm de demokrasimizin bütün yollarını onun kurucusu olan kurtuluş devrimcilerinden çoğu gibi Sayın Paşa'larımıza da zehir zemberek etmenin bin bir yolunu bulmaktadır. Çünkü, finans-kapital, Emperyalizmin Türkiye toplumu içine yerleştirdiği "Komünizmle Mücadele Derneği", "Nurculuk Tarikatı", "Süleymancılık Doktrini", "Hizbüttahrircilik gizli cemiyeti" ile ilh ve ilh... kılıklarında çiçekler açan Truva atıdır.

Mesele budur. Teşhis budur.

Bu teşhise göre; finans-kapitalin, kendi diktasına boyun eğmeyen gerçekten demokratik bir düzene katlanması beklenemez. Atatürk'e katlanması, Terakkiperver ve Serbest Fırkalar denemesinden sonra, zora başvurmanın ters sonuç vereceğini, Kemalizmi daha köklü devrimlere götüreceğini öğrenmesinden ve Atatürk'ün onulmaz bir hastalıkla çok yaşamayacağını bilmesinden ileri gelmiştir. İnönü'ye katlanması; kapıyı kırarca çalan 2. Emperyalist Evren Savaşı arifesinde İsmet Paşa'dan daha istikrarlı bir statükocu bulamayacağını anlamasından ileri gelmiştir.

Nitekim "köprüyü geçinceye dek" İnönü'yü "Değişmez Millî Şef" ilan eden finans-kapital, emperyalist savaş Anglo-sakson emperyalizminin zaferiyle biter bitmez, "kendi iradesiyle" tahttan

indirme yolunu bin bir yeraltı, yerüstü kumpasla bulmuştur. Bakın ne diyor o zamanki "Değişmez Milli Şef", bir daha okuyalım:

"1945'te, 1946'da demokratik rejimi getirmeseydik, ASIL KANLI İHTİLAL o zaman olacaktı."

Paşa gelişigüzel konuşanlardan değildir. Kendiliğindenmişçe "Değişmez Şef"likten çekilmese KANLI İHTİLAL onu bekliyormuş, doğrudur. Yeryüzünün en "Parlamente Demokratik" maskeli, en "kanlı ihtilalci"-kaniçici düzeni; demir kasalar kadar boşlukta sert ve dilsiz yatar görünen finans-kapitalin yarattığı komplolar, bunalımlar, savaşlar kundakçısı emperyalizmdir. Çeyrek yüzyıl baş tacı ettiği adamı, bir anda bulutlar arasından yerin dibine doğru boşluğa atarak yapayalnız bırakabilmiştir.

Sayın İnönü finans-kapitali, banka kasaları içindeki gibi uslu uslu oturup "Parlamente Demokrasimizi" seyir ile gönül eğler mi sanıyor? *"dürüst seçimler yaparız. Geliriz, gideriz", "Dürüst seçimlerle iktidara gelip gitmekte devam ederiz"* deyişinden o anlaşılıyor. 1945'ten beri "seçimler" yapılıyor. Bunlar "dürüst" müdürler? Herkesin gördüğü "parası olan, parası kadar düdüğü çalıyor." Nitekim, bunu acı acı anlayan CHP, "seçimlere" para bulmak için "eski defterleri" karıştırıyor. Atatürk'ün zenginlik mirasından payını dava ediyor. Parayla dönen bir "seçim"; demokrasi adını alsa bile, parasız halkla oy oyunu oynamak değil midir?

İşte Sayın İnönü'nün Türkiye'de "Hürriyetin İlanı" gibi "Demokrasiyi ilan" ettiği çeyrek yüzyıldır "gelip gitmekte devam" ediliyor gibi bir hava yaratıldı. Gelen kim oldu? Önce DP, sonra AP... İki de lök gibi oturdu, 27 Mayıs'ın süngüsü dürtüklemese, hiçbirisinin gideceği yok. Tersine, "gitti" sanılan DP kodamanlarının İ.İ. Paşa'nın bile el uzattığı "kuyunun dibinden" Anayasayı çiğneye çiğneye çıkışına bir zafer takı kurulmadığı kaldı. Finans-kapital gider mi? Eğer İnönü'yü "kuyunun dibine" indirmiyorsa onu sevdiğinden, saydığından değil, "sivil, asker Türk aydını bizimle beraberdir" deyişindeki anlamdan ürktüğü için indirmiyor. Daha doğrusu, en kritik günlerde kendisini

İnönü'den başka hiç kimsenin "kuyunun dibinden" çıkaramayacağını hesapladığı için İnönü'yü indirmiyor.

Demek politika tahterevallisinin iki ucunda oturanlar "demokratça" gönül eğlendirmek için belki inip çıkıyorlar. Ama tahterevallinin ağır kalası, haçını taşıyan idamlık İsa gibi iki kat olmuş Türkiye halkının sırtında işsizlik ve pahalılık baskısını her gün biraz daha arttırıyor. Bunu görmezsek, CHP'nin ezeli yanıtısına düşeriz. Halk, canı yandığı ölçüde, "Aman Allah!" çığılığını bastıkça; "Vay! Allah diyorsun ha? Seni gerici seni!" diye bütün devletçiliğimizi zavallı köy imamı ile dilenci dervişlere çarptırırız. Böylelikle en iyi dilekli ve "ilerici-devrimci" ile halkın arası açılır.

Derken, eli kulağında fırsat kollayan finans-kapital, tefeci-bezirgan sınıfları, Sayın İnönü'nün deyimi ile "batakçı ağalar", kurtarıcı demokrat pozlarla köylerde "nasırlı el" sıkmaya çıkarlar. Denize düşüp yılanı sarılan yoksul halkla, onu candan kurtarmak isteyen devrimcilerin birbirlerine boş düşmesinden yararlanan 3.300 kişi 33.000.000 kişinin oylarını analarından emdikleri süt gibi finans-kapitale "helal" ederler. O kadar ki, Sayın İnönü bile, kendisi Başbakan iken Ankara'da başka bir Başbakan aramaya geldiğini haber verdiği Amerikan istihbarat subayının "seçtiği" kimseleri, "dürüst bir seçimle iktidara gelmiş" ilan etmekte sakınca bulmaz.

Türkiye'de, ortanın solu dahil bütün gerçekten demokrasiyi sevenler bu açmaza düşürülmüşlerdir. Bu açmaz sürüp gittikçe, finans-kapital beyleri, oy sürülerine benek atacak her esintiye, masum üniversiteli genç de olsa, kurşunlatacaktır. Dikkat edelim; "aşırı sol" veya "aşırı sağ" çatışması gibi yüzeyde kanlı faciaların rejisörü ve suflörü ne falan karakol veya şubenin polisi, ne Taşlıtarla veya Zeytinburnu'nun aç işsizi değildir. Bunu Paşa'ya biz öğretecek değiliz.

Demokrasiyi istemeyen ne halktır, ne aydın gençliktir. Parayla satın alamayacağı insan gördü mü onu "aşırı" ilan ederek öldürten ve katilleri saklamak için devlet kapısını haydut yatağı gibi kullanmak isteyen finans beyleri ile batakçı ağalardır. Ve

onlara İ.İ. Paşa da ne "dürüst seçimi" ne "gerçek demokrasiyi" talkınlıyamaz. Kaçınıcıdır Paşa, onları kuyunun dibinden çıkarıp ellerine istediklerini yazabilecekleri kartblanş (ak kart) veriyor. En son aldığı karşılık nedir? İnönü "aşırı sola" sövdükçe, Demirel "inşirah" [ferahlık] duyuyor. Ama, sıra "aşırı sağa" gelince; *"Ortanın solu, bugünkü anarşinin başlıca sebeplerindendir"* çamurunu CHP'ye fırlatıveriyor.

Emperyalizmin metropollerinde (Amerika, İngiliz, Fransız anayurtlarında) sürdürülen biçimsel demokrasinin Parlamenter parlaklığı gözümüzü kamaştırmasın. Bu metropoller, dünyayı sömürerek sağladıkları aşırı-kârdan bir payla halk ve gençlik örgütlerinin su başlarını satın alabildikleri için "demokrat" geçiniyorlar. Aşırı kâr sağlayamayan yerlerde finans-kapitalin ülküsü, en alçakça faşist cuntadır. Almanya, İtalya gibi en ileri finans-kapital anayurtlarında bile aşırı-kâr güvencesi azaldı mı, Amerika'nın CIA'sından, İngiliz'in Entelicens Servisi'ne dek yeryüzünün tüm milli ve uluslararası gizli kanunüstü casus örgütleri, hemen gene sade suya "Parlamenter Demokrasinin" canına okuyuverirler.

Diyeceğimiz, bize hep onu tapşırın [veren, ulaştırın] ve icat edenler de "Parlamenter Demokrasiyi" yerine göre kendilerine saklarlar, geri ülkelere yalnız şaşirtmaca göstermelik sayıp asla ciddiye almazlar. Onun için Türkiye'de finans-kapital partisi AP başka türlü istese yapamaz. Yarım milyon işsiz (aileleriyle 2,5 milyon insan, nüfusumuzun 12'de biri) yabancı metropollerde köleliğe giderek vatanımızı çöle bıraktı mı, beş on türedi milyoner, böyle "Parlamenter Demokrasi"nin dünyada eşsiz kalkınma getirdiği ile övünür. Ev kirası 500 lira olan öğretmen ve memuru 470 lira maaşla, rüşvete, suistimale ve vb. şeylere zorladı da, ses çıkmadı mı? Aydını da hırsızlığa alıştırıp vurguncu ile suç ortağı ve "uyumlu" eden bu "Parlamenter Demokrasi" pek cici şeydir. Ama gençlik, işsizlik ve pahalılık getiren finans-kapitale kafa tuttu mu, öğretmen ve memuru, namusu ile yaşamak için, insanlık hakkını aradı mı, Demirel bağıırır:

"Anarşi hareketleri vardır... Öğretmen boykotu gayrimeşru grevdir."

"Polis elbette taraftır... Türk yargı organları, Türk zabıtasının şevkini kırıyor."

"Türk Anayasasında direniş diye bir şey yoktur. Dibâce [başlangıç, önsöz]sinde millet direniş hakkını kullanır diyor."

Bu, "Parlamentonun" açık oturumunda söyleniyor. Polisin adam vurma "şevkini" mahkeme kırmayacak. Öğretmen, aydın, genç, milletten değil.. Sayın İnönü'nün partisinden milletvekili Turgut Özgüner, *"Başbakan Meclise hakaret etti"* der demez, AP'li Meclis Başkanı "Takbih [kınama] cezası" kesiyor. *"Bu arada bir AP'linin s.r et şu herifi dışarı diye bağırdığı duyulmuştur. Diğer AP'liler de bağırarak Özgüner'in dışarı atılmasını istemişlerdir."* (Cumhuriyet, **age**)

Sayın İnönü her halde akustik cihazını kulağından çıkarmış olamaz. "Parlamentar Demokrasi" dostlarını iştmişti. Ya gizli AP kulislerinde, grup toplantılarında "Parlamentar Demokrasi"ye neler söylendiğini? CHP'lilere dönerek Başbakan: *"Sen orda mıydın?"* demiştir. (Meclis, 18.12.1969)

Böyle bir "Parlamento"da karşısındakilerin ne diyeceğini beklemeden İ.İ. Paşa'nın: *"Parlamentar rejim üzerinde hep mutabıkız"* [uyumluyuz] demesi ne anlam taşır? Buna kendisi bile pek güvenemediği için, az sonra bir daha seslenir: *"Bu rejimi kuracağız. Bunda Türkiye'nin gerçek kuvvetleri hep mutabık olalım."*

"Hep mutabıkız." "Hep mutabık olalım." Nerede? İnönü'ce "Kuracak" olduğumuz "rejim"de. Demek kurulmamış. Bu nasıl olacak? İster istemez Cumhuriyet kurucusu önümüze çıkıyor. Sayın İnönü gerçi, Mustafa Kemal'in "böyle haller içinde" vereceği kararı, "keşfetmeye imkan yok" diyor. Zaten öyle "karar" aranamaz. Ancak, olumlu sonuç almış bir kurucunun metod veya stili günümüze ışık tutuyorsa, ondan yararlanmak, kimseyi küçültmez.

Mustafa Kemal, sanki bugün, o pek güvendiği kurtuluş savaşı arkadaşı İsmet Paşa'yı göz önüne getirmiş gibi geçmişin derinliğinden iki öğüt veriyor:

- 1- Tarihe mal olmuş adamın görevi;
- 2- Parlamenter demokrasinin değerlendirmesi.

1- Tarihe mal olmuş adam ne yapacaktır? Mustafa Kemal diyor ki:

"Bir insan eğer hayatında başarılı bir iş yapmışsa, o iş tarihe ve millete mal olmuştur. O şahıs sadece onunla övünerek kalmak isterse, bu insanı tembelliğe götürür ve yeni başarılarından yoksun kılar."

"Benim yaptığım işler bir diğerine bağlı ve lüzumlu olan şeylerdir. Fakat bana yaptıklarımın değil, yapacaklarımdan bahsedin." (Afet İnan, A.Y.)

İnönü de en az Mustafa Kemal kadar "donanmış" adamdır. "Tarihe ve millete mal olmuş" yanlarını doğru yanlış ileri sürenlerden bir şey beklemediği, sekseninden sonra "tembelliğe" özenmesinden belli. Menderes Bayar DP'sine; *"biz bu memleketi sokakta bulmadık"* demişti. AP Demirel'ine de aynı şeyi söyleme zamanı gelmiştir. "Gericilik" patladığı zaman Mustafa Kemal Terakkiperver'e veya Serbest'e el uzatmadı. Gericiliğe elini verenin kolunu alamayacağını biliyordu.

2- Parlamenter Demokrasi nasıl değerlendirilir? Mustafa Kemal diyor ki:

"Biz Batı medeniyetini bir taklitçilik yapalım diye almıyoruz. Onda iyi olarak gördüklerimizi bünyemize uygun bulduğumuz için, dünya medeniyet seviyesi içinde benimsiyoruz." (Afet İnan, A. Y.)

Türkiye, dünyayı sömüren bir emperyalist metropol olsaydı, finans-kapital anayurtlarında söktürülen "Parlamenter Demokrasi"yi belki olduğu gibi aktarırdık. O zaman iki asgari şart yerine getirilirdi:

- 1- Her biçimi ile vurgunculuk yok edilirdi,
- 2- Her biçimi ile fikir yasakçılığı yok edilirdi.

Bu iki asgari şart Türkiye'de hiçbir zaman uygulanmadığına göre, "Parlamenter Demokrasi" deyimine kim inanabilir?

"Taklitçilik" yapmayacağız dendi mi, ne yapacağımızı Mustafa Kemal 3 şarta bağlamış:

- 1- "İyi olarak gördüğümüzü",
- 2- "Dünya uygarlığı seviyesinde",
- 3- "Kendi bünyemize uygun"

olarak "benimseyeceğiz." Bu üç şarttan biri eksildi mi, Cumhuriyet kurucusunun başarı stili dışına çıkmış bulunuruz.

Önce benimsenecek olan şey "Batı Medeniyeti"dir. Batı uygarlığı 1917'den beri bir tek rejim olmaktan çıkmıştır.

- 1- Emperyalizm düzeni,
- 2- Sosyalizm düzeni,

olarak iki rejim olmuştur. Sosyalizm, kapitalizm ürünüdür. Türkiye Cumhuriyeti doğduğu gün o iki sistemin ikisi birden aynı "Batı Uygarlığı" çerçevesi içine girer. O batı uygarlığı bütünüyle vardır. Onun içinden yalnız emperyalizmi can yongası edip, sosyalizmi kapı dışarı etmek düşünülemez.

Bu (Emperyalizm+Sosyalizm) karması dünya içinde, biz neyi "iyi" görürüz? Herhalde Lozan Andlaşması'ndan sonra bile boğazları işgal eden ve kapitülasyonları sürdüren emperyalizmi "iyi" görmek için insanın kör olması gerekir. Hangi insanın? Komprador veya finans-kapitalist olmayan insanın. Yoksa, elbet komprador yahut finans-kapitalist için tekelci vurgun düzeninden daha "iyi"si ne gelmiş, ne gelecek olabilir.

"Batı Medeniyeti"nde "bünyemize uygun" ne olabilir? Buna karşılık bulmak için ilkin:

- 1) "Bünyemiz" nedir?
- 2) "Uygun" nedir?

Bunları açıklığa kavuşturmalıyız.

"Bünye": "Sosyal Yapı"dır. Burada ekonomi tabanı ile sınıflar ilişkisi başlıca damgayı vurur sosyal yapıya. Türkiye'nin ekonomisi, antika sermaye ile modern sermaye karmasıdır. Egemen sosyal sınıf ilişkileri de antika tefeci-bezirgan sınıfları ile modern (eskiden komprador şimdi) finans-kapital zümreleridir. Bu iki azınlık egemen ekonomi ve sınıf yapımız altında, en büyük çoğunluğumuzu içine alan geniş halk yığınlarımız bulunur.

Bünyemiz bu olunca, "uygun" diyeceğimiz şey ne anlama gelir? Bunu kavramak için, Mustafa Kemal'de bulduğumuz 1.

iyi ve 3. bünyemiz şartları arasına girmiş 2. medeniyet şartını ele almak zorundayız. Mustafa Kemal için "bünyemize uygun iyi" ancak ve yalnız, bizi "Dünya Medeniyeti Seviyesine" (Yeni deyimikle: "Evren Medeniyet Düzeyine") ulaştıracak olan "iyi ve "bünye" olabilir. Yani Cumhuriyeti gençliğe emanet eden kurucu için "iyi" olan da "bünyemize uygun" olan da yalnız ve ancak "Dünya Medeniyet Seviyesi" ile ölçülebilir.

Bünyemizden antika tefeci-bezirgan ekonomi ve sınıflar, adlarından da anlaşılacağı gibi "Antika"dırlar, müzeliiktirler. Onlarla Türkiye ahirete, intihara sürüklenebilir. "Dünya medeniyet seviyesine" ulaştırılmaz. Bunda, sanıyoruz, Sayın İnönü'nün deyimini ile "aklımızı kullanarak" davranan kimsenin en ufak bir ikirciliği olamaz. Eğer Mustafa Kemal geleneğini ve göreneğini ciddiye alıyorsak, bünyemizdeki tefeci-bezirgan hacığa vur-gunculuğunu ne "iyi" ne de "uygun" sayamayız.

Gelelim en ultramodern olan finans-kapital ekonomi ve zümrelerine (kompradorlar artık 1919 yılı etkenliklerini yitirmişlerdir). Toplumumuza şartsız kayıtsız egemen olan o bölük "bünyemiz" bizi "Dünya Medeniyeti Seviyesine" uydurabilir mi?.. İşte, hiç değilse sivil-asker bütün aydınlarımızın büyük çoğunluğu için asıl ikircilik yaratan tartışma konusu budur. Finans-kapitalizm, artık 19. yüzyıl kapitalizmini bile "geride bırakmış" tam 20. yüzyıl ilerisinde ay-yıldız fatihliklerine çıkmış bir "düzen" yapısıdır. Onun Türkiye'yi "Dünya Medeniyet Seviyesine" iletmesi olağan değil midir?

Metafizik mantıkla konulursa bu soruya olumlu karşılık vermemek elden gelemez. Türkiye tarihte geri kalmış bir ülkedir. "Batı Medeniyeti" bizden çok ileride bulunduğu için, o "Medeniyet Seviyesine" ulaşmak istiyorsak, onun geçtiği yerlerden, onun giydiği çarıklerle yola çıkmadan daha "akıllıca" düşünce ve davranış bulunamaz. "Parlamentar Demokrasi", "Memleketin kurtuluşu", "Başlıca sorumluluk", "Dürüst seçim", "Mal emniyeti", "Fikir Hürriyeti", ve ilh.. ve ilh

"Bunu yaptık mı, demokratik hürriyetler içinde Türkiye'yi dertlerinden kurtarmak, ileriye götürmek mümkün olur." (İ.İ. Paşa'nın Gündem dışı söylevi, 17.12.1969)

Ama, o metafizik akılcı mantıkla dünyayı düz görmek arasında hiç ayırt yoktur. Böyle düz ve yalın görüşler, insanlığı binlerce yıl yanıltmıştır. Köylümüz hâlâ, sabah kalkınca doğuda doğan güneşin, öğleyin tepemize çıkarak akşama batıda battığını gördükçe, dünyamızın yerinde saydığını, güneşin ise şu kıpırdamayan dünya çevresinde dört döndüğüne inanır. Ve bu inancına katılmayanı yalnız akılsız değil, gözgöre münafık, başı kesilecek kâfir sayar.

Bizi karacahil köylü akılcılığından kurtaracak mantık, olanları oldukları gibi görmekte önyargıya kapılmayan mantıktır. Genel olarak 69 yıllık dünya gidişi, sırf emperyalizmin kendi ekonomi ve politika krizleri, savaş, ihtilâl, milli kurtuluş bunalmaları yüzünden her gün biraz daha verimini yitirdiğini ve yer yer ölüp, sosyalizme kapı açtığını ispatlıyor. İyi-kötü, hayır-şer gibi esnaf değerlendirmeleri bir yana, 1917 yılı dünyanın 6'da biri, 1964 yılı dünyanın 3'te biri (toprakça %26'sı, nüfusça %35'i) sosyalizm kesimine girmiştir.

1900 yılı dünyanın en son karış toprağına dek her yeri yüzde yüz emperyalizmin şartsız kayıtsız egemen sömürüsü altında iken, 1964 yılı dünya nüfusunun ancak 3'te birinden azı (%32'si) emperyalist rejim altında yaşar. Rakamlar ve olaylar inatçıdır. Emperyalizmin yahut sosyalizmin ister dostu, ister düşmanı olalım, son 50 yıl içinde emperyalizmin yüzde 100'den yüzde 32'ye düştüğü, sosyalizmin yüzde hiç'ten (sıfırdan) %35'e insan alınyazısını çizdiği ortadadır.

Bu olay tek başına ispat ediyor ki: Emperyalizm gittikçe sönen bir güneştir. Sosyalizm gittikçe yanan bir güneştir. Emperyalizm bir tesadüfle yahut talihsizlik yüzünden sönmüyor. Yarattığı üretici güçlerle savunduğu üretim ilişkileri arasındaki çelişkiye emperyalizmin yıkılmasından başka çözüm yolu kalmadığı için sönmüyor. Bu sönüşü azaltmak için emperyalizmin başvurmadığı olumlu olumsuz çareler, hileler, cinayetler sayılamayacak kez çoktur. Hiçbirisi sönüşü hızlandırmaktan başka sonuç vermemiştir, vermiyor.

Şimdi, Türkiye'nin "Dünya Medeniyeti Seviyesine" ulaşma şansı emperyalizmin şansına bağlanabilir mi? Bağlanabiliyor. Türkiye o bağımlılık içindedir. Ama bu bağımlılık Türkiye'yi Mustafa Kemal'in düşündüğü "Dünya Medeniyet Düzeyine" vardiabilir mi? Soru, kırk yıl önce, belki, dünyadan habersiz Türkiye aydınları için bir problem olurdu. Nitekim oldu. 40 yıllık acıklı denemelerden sonra, hâlâ, "mum ışığı sakala yaklaşırsa yakar mı?" gibi deneycil filozofluk sürüp gitmeli midir?

Emperyalizm, 40 yıldır yazılıp çizildiği üzere, "bir afet-i semaviye" [gökten gelen bela] değildir. Finans-kapital adını alan, (laf ola beri gele "hürriyet" edebiyatı dışında) "serbest rekabet" düşmanı tekelci sermayedir. Finans-kapital'in yeryüzündeki alinyazısı, ister istemez Türkiye'deki tutumunu belirler. Japonya 20 yılda aşiret çağından doğru en ileri kapitalizm düzenine geçti. Türkiye'ye finans-kapital yüz küsur yıldır kök söktürüyor. Beş on şirketin "göğsümüz tunç siperi" oldu çıktı. Ultramodern finans-kapital "bünyemiz"le ne denli yol aldık?

Hayat eski yeni sömürgelerde bile durmuyor. Türkiye ölmüş bir toplum değildir. 1930'la 1969 arasında geçen kırk yılda epey yol aldı. Bu yolun bizi hangi düzeye getirdiği önemlidir. "Dünya Medeniyeti" içindeki "seviyemizi" bir teknik örnek göze batırmaya yeter. 1914-17 yılları uçak keşfedilmişti. Türkiye'de uçakla göze alınan rekor, Fransa'da alınamamıştı. Bugün Türkiye Ay'a giden füzeleri televizyonda görünce gözlerine inanmıyor. Sosyal örneklerin en acılarını saymakla bitiremeyiz.

En son facia besbelli: 1930 yılı (Hilâfetin kaldırılışından 7 yıl sonra) 3-5 esrarkeş köy dervişi bir tek Kubilây'ı öldürünce, 10-15 kişi asıldı, yüzlerce kişi zindana sokuldu, binlerce gerici hizaya getirildi. 1969 yılı (Cumhuriyetin 46. yılı) İstanbul şehrinin Halife sarayına bitişik Yıldız Camii'nde varoşlardan toplanmış yarı işsizler, resmi polisin cami ile okul ve toplum polisi arasında irtibat rolünü oynayarak hazırladığı 50-150 kişilik gruplarla ardi ardına 8. Kubilây'ı öldürüyorlar. Finans-kapital parasıyla tutulmuş ajanların güpegündüz işledikleri 8 siyasi cinayetten 7'si için katillerin adları, sanları gazetelerde ilan edilirken kimse

kovuşturulmuyor. Ama her büyük şehrimizin her yüksek okulu ve her muhtar fakültesi gece yarıları eşkiya yatağı imiş gibi, öldürenler üniversiteliler imiş gibi baskın üstüne baskına uğratılıyor. Caniler saklanıyor, cinayet kurbanları suçlanıyor.

"Az gidip, uz giderek, dere tepe düz giderek" nerelere varmışız? Yalnız o iki teknik ve sosyal olay örneğinden anlayabiliriz. Bu durumu küçümsemek kadar, bir "aşırı sol" ve "aşırı sağ" işi niteliğinde ufaltmak da, büyük insafsızlık ve gerçeğe şaşı bakmak olur. Bu bir rejim meselesidir. Finans-kapital rejimidir. 1900 yılları, İsmet, Kazım, Fevzi, Mustafa Kemal adlı gençler Abdülhamit despotluğuna karşı direnirlerken, ne denli masum ve haklı idiyeler, 1969 yılları Taylan'lar, Mehmet'ler, Battal'lar finans-kapital geriliğine ve zorbalığına karşı direnirlerken en az o denli masum ve haklıdılar. Bunları 1969 yılı "aşırı sol" diye damgalamakla, Mustafa Kemal'i 1919 yılı "Bolşevik" diye damgalamak arasında anlamca hiçbir fark yoktur.

Durumu, hiçbir doğru dürüst sosyal bilgi ve eğitim disiplininden geçmemiş bulunan yaşlılarımız anlamayabilirler. 27 Mayıs gençliği doğdu. Bu gençlik, dedelerinin değil, babalarının değil, ağabeylerinin aklından geçmeyen düşünceler ve olaylar ortasında yaşama hakkını kullanıyor. "Dünya Medeniyet Seviyesi"nden kıl kadar geri kalmanın kölelik olduğunu görüp biliyor. Ay'a çıkan Armstrong'ların Aldrin'lerin 6. Filo'dan zampara Tanrı çalımı ile Türk gencine sapık sapık bakmasına dayanamıyor. Türk gencinin nesi eksik? Zekası mı, enerjisi mi, bilgisi mi, karakteri mi Amerikan gencinden aşağı? Neden aynı genç yüksek öğrenim diplomalı Türkiye'de en parlak devlet hizmetinde 500 lira maaşa kurşun atarken, Amerika'da 5000 lira maaşı beğeniyor.

Bu artık filmlerde seyredilen bir Holivud masalı değil. Hakkari'den yola çıkan işsiz, Avrupa iş eli pazarlarında her gün haraç mezat edilirken Türkiye'deki pahalılığın da işsizliğin de bir Tanrı buyruğu olamayacağını kavırıyor. Demokrasinin de ne olduğunu biliyor, parlamenterizmin de. Biz yaşlıların ona maval okuyuşumuzu dinlemiyor, olayları izliyor. 6. Filo'nun fü-

zelerinden 300. Amerikan üssünün radarlı ABC (Atom mikrop kimya) öldürücülerinden korkmuyor. Kendi yurdunda Kluklux-Klan külah kefenlerle halkını ürküten Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye Aramco parasıyla, Arap şeyhi kılıfına girmiş korkuluklarından korkmuyor. Bu gençliğin, göbek filmi, kumar sporu, yetmedi bitnik arpacı kumrusu kesilmesinden korkmalıyız. "Aşırı"lığından korkmamalıyız.

Çok merak ediyoruz; "aşırı" bir suçsa, niçin ceza kanununda tanımlanmıyor, hele Sayın Paşa'mızın lügatinde [sözlüğünde] ne anlama geliyor? 50 yıldır hep "aşırılık"la suç ve ceza görmüş insanların kafaları, ruhları, vicdanları içinde, hep o, "aşırı" denen şeyin ne olabileceğini arıyoruz. "Aşırı"lık çok Marksistlere yüklenir. Marksizm kanlı ihtilal istemekle suçlanır. Marks'ın anıt eseri **Das Kapital** ise, en başta, sosyal doğumların "ılımlı" geçmesi için olgun bilinçliliğe en büyük önemi verir. Ve 19. yüzyıl İngiltere'si, Amerika'sı örneğini vererek, aşırı militarist ve bürokrat olmayan gerçekten demokratik devlet sistemi için devrimin mutlaka kanlı olması gerektiğini herkesten önce Marksizm yazar.

Bu bakımdan, yeryüzünde tek insan burnunun kanamaması için çırpınan Marksizm'le, hiçbir doktrin demokrasi yarışına giremez. Asıl "aşırılık" her zaman, Marksizm'i aşırılıkla suçlayan doktrinlerden gelir. Devrimin kanlı ve aşırı kanlı olması rejimin aşırı militarist ve bürokrat olmasından ileri gelir. Yoksa aşırılıksız ve gerçekten demokratik bir rejimde her türlü devrim 27 Mayıs gibi kansız olabilir. 27 Mayıs'ın önüne bir Amerikan veya yerli şirketin Derviş Vahdeti'si yahut Hacı Ağa'nın Redif Tabur'u çıksaydı, aşırılığın her çeşidi baş gösterebilirdi. Millet Meclisi dışında ve içinde gerçek demokrasi yürüse, hangi "aşırı" niçin ve neye güvenerek kanun yolu ile gerçekleşen devrimi kanunsuzluğa sürükleyebilir?

Son iki hareket:

- 1- Gençlik işgalleri,
- 2- Öğretmen boykotları nedir?

Anayasanın önerdiği reformlar yönünde işlemeyen Parlamento'yu ve partileri uyarmak için kınamaktır. Balıkesirli Hacı Ağa boykota katılan öğretmenleri tartaklayıp, öğretmen evlerini yağma ederse, Amerikan-Arap Petrol Şirketi yerli finans-kapitalle Zeytinburnu ve Taşlıtarla işsizlerini satın alarak, polisi de onlara dayanak gösterip kullanırsa, gençliğe silahlıca saldıracağını duyurur ve baskın yaparsa, aşırılık kimdedir? Zorbalığı yapıp adam öldüründe mi, gençlikle öğretmenlerde mi? Hep aynı yere geliniyor.

Sayın İnönü olsun, kendi "yetiştirdiği" genç ve öğretmen kuşakları ile övünebilecekken yerinir gibi oluyor. CHP Genel Sekreteri radyoda "sol ihanet"ten söz edecek kertede gounuyor. İnönü ne biliyor "aşırı sol" dediklerinin, Ecevit ne biliyor "sol ihanet" dediklerinin ajan provokatör olmadıklarını, yahut ajanlara kapılmış saf çocuklar olmadıklarını? Ama böyle ulu orta herkese birden "lanet", "ihamet" sözcükleri dağıtılırsa, ne İnönü denli sınıngılı, ne Ecevit denli sorumlu bulunmayan gençler iki ateş arasında bunalıp CHP'yi "sola ihanet"le suçlayabilirler. Görüntü finans beyleriyle tefeci ağalardan başka kime "ferahlık" verir? Bu satırlar biterken 10 günlük geziden dönen sayın CHP Genel Sekreterinin ilginç bir bildirisi çıktı. Orada şöyle bir söz geçiyor:

"Bizleri yuhalayanlar, bizlere en ağır hakaretleri yöneltenler oluyor. Hiçbirinden küsmüyoruz. Küsmedik ve küsmeyeceğiz." (Akşam, 27.12.1969)

Sol'da bu tolerans havasını yaymak çok yerinde olur. Bir şartla: Gerçekçi olmaktan sonuna dek korkmaksızın toleranslı olmak yakışır. En büyük gerçektışılık "aşırı" sözcüğünde toplanıyor. Bugün "aşırı" sözcüğü, Abdülhamit çağının "gâvur" sözünü geçti. İsteyen beğenmediğine "aşırı" dedi mi, başka hiçbir açıklamaya gerek bulmuyor. Oysa aşırının ne olduğunu tanımlamak ilk iştir. "Demokratik olmayan, demokrasinin oyun kurallarına uymayan sol" (Cumhuriyet, 28.12.1969) gibi tanımlamalar mantığın "ilk dilekçesi"dir. Asıl tanımlanması gereken şöyle tanımlama yapılamaz.

"İngiltere'de görülebilenler ölçüsünde" demokrasi de en çok CHP'ye hatırlatılacak bir "askeri demokrasi"dir. Türkiye'de 27 Mayıs "aşırı" mıdır, değil midir? "Değildir" dersek, 27 Mayıs'ı isteyenlere niçin "diktacı" diyoruz? "Aşırıdır" dersek, yürürlükte olan Anayasa'yı istemeyen AP'den kalır yerimiz nedir? Onun için, "aşırı" yuvarlak sözcüğünü "demokratik" daha yuvarlak sözcüğü ile tokuşturmak salonda bilardo oynamak gibi lastikli bir eğlence olur.

Aşırı için bir mihenk taşı gerekir. Gerçekten halk yararına yapılacak her düşünce ve davranışın aşırısı olamaz. Finans beyleri ile hacı ağalar yararına gelecek herşey, bugünkü Türkiye'de artık aşırının aşırısı durumuna gelmiştir. "Almış yükünü şöyle ki, seyrende halelsiz: bir zerre dahi kaldıramaz" vurguncu yükünü taşıyan "Merkez'i Alem"imiz.^(*) Ancak bu sosyal kriteriyum konular ve ciddice uygulanır ise, o zaman "bir değişikliğin demokratik düzen içinde olabileceğine inanacak" kimselere güvenilebilir.

Örneğin, Sayın Ecevit'in şu sözleri, bir tolerans inceliği taşıyor:

"Biz bazı küçük gençlik ve aydın topluluklarına aşırı solcu diyorsak, kendi kendilerini öyle tanıttıkları için, nezaketten diyoruz." (Akşam, 28.12.1969)

Affedersiniz; "memleketi çamura götürmek isteyen sol ser-serilerin zararları ve melanetleri." gibi sözler de o "nezaket" çerçevesi içinde midir?.. Gene de, onu, kimi iflah olmaz CHP zonturlusunun yazıp plağa koyduğunu düşünerek, çok yaşlı, çok yorgun bir liderin babaca, dedece kızgınlıkla ağzından kaçmış saymak istenebilir. "Küsmedik, küsmeyeceğiz" denilebilir. Yeter ki şu söz içten gelmiş bulunsun: "Çağımızın en ileri demokratik solculuk anlayışı bugün CHP'nin solculuk anlayışdır."

Çünkü, gene sayın CHP Genel Sekreteri'nin şu sözlerinde bir "gerçeklik payı" saklıdır:

"Bizim kendilerini Mao'cu sayan gençlerimiz, Mao Çin'ine gitseler, aforoz edilirler. En azından Mao rejimi, onları kamyonlara

bindirir, köylere gönderir ve gururları köylünün ayağına sürtünceye kadar halkı sevmesini öğretir onlara." (Akşam, **age**)

Bu kendine göre doğru olması istenen güzel sözler de "aşırı"nın tanımlanmasını yapmaktan uzaktır. "En azından" İngiltere yahut Çin kadar bize uzak ve yabancıdır. Üstüne, polis cipiyle getirilip götürülen Aramco ajanlarının otomatik tüfekli saldırılarına karşı, canını korumak için eline geçeni kullanmaya çalışan genci "aşırı" saydık mı, ortada ölçü kalmaz.

"Aşırı" var mıdır Türkiye'de? Bunun tanımlamasını biz yapmalıyım. Sayın Ecevit "saygıdeğer" bulmadığı 2 tip insan sayıyor:

- 1- "Parayla tutulmuş"lar,
- 2- "İşledikleri suçlar sömürülerek iradeleri kırılmış"lar.

CHP bunlara "tahrikçi ajanlar" mı diyor? Tamam. İşte bize "aşırı"nın tanımlamasında ipucu verecek iki elle tutulur kriter-yum bunlar olabilir. Bunların her iki tipi de aynı derecede "zararlı, melanetli serseri" sayılabilirler. Çünkü inancını parayla satan insanın ne "sağ" ne "sol" görüşü lumpen proleter (paçavra işçi) soysuzluğunu ortadan kaldırmaz. Öteki, onur kırıcı suçtan sabikalı olanların ajanlıkları ise her devrimde denenmiştir. Her iki tip ajan da, kendi kişi çıkarı için toplumu yakan canavardır. Acınabilir. Ama toplum ölçüsünde etken olmasına, sırf insanlık hakkı, yahut demokrasi gereği olarak göz yumulamaz.

Bu iki tip "Provokatör Ajan" böylece tanımlandı mı, artık onların "sağ" yahut "sol" gerekçeleri kimseyi aldatamaz. Bunlara "aşırı" değil "Lumpen: Paçavra" denir. O zaman "zarar ve melanet"in sınırı herkesçe bilinir. Önüne gelen ajanın, kendisini temize çıkarmak için, beğenmediğine "aşırı" çamurunu atması kolaylığını yitirir. Suç "yüzüktaşı gibi" ortada kalır. Politika da, yargı da, yürütme de kendi mihenk taşını bulmuş olur. Kimin gerçekten tümüyle Türk milleti için, kimin, Vatan-Millet-Sakarya edebiyatı ardında, kendi kişi satırlıklığını finans-kapital ve tefeci-bezirgan sınıflarının emrine verdiği belli olur.

Onur kırıcı suç sabikalıları, ancak 6. Filo'ya Dolmabahçe'de namaz kılarken Taksim'de insan şişlemeye sürüklenebilirler. O gibiler, sicilleriyle ortadadırlar. Ancak finans-kapital'in

Türkiye'ye has bir elçabukluğu da budur: En yüce sosyal ülkücü insanlarımızı en paçavra serserilerle aynı "sicilde" harman etmiştir. Yıllar yılı, paçavra serserilere "af" çıkartmıştır, sosyal ülkücüleri "affedilmez müsecceller [tescil edilmiş]" diye her gün damgalatmıştır. Öylesine ki, Sayın İnönü bile "kuyudan adam çıkarma" sırasında, vurguncu krallarına elini uzatmış, fakat, öteki sosyal ülkücüleri kuyunun karanlığında görmezlikten gelmiştir. "Uydurma Demokrasi", "Cici Demokrasi" dumanları bu ateşin bulunduğu yerden çıkmıştır. Demokrasi, paraya tapan paçavra serseri vurguncular çıkarına ters işletilmiştir.

Onun için, İngiltere'yi yahut Çin'i bir tarafa bırakalım. Türkiye'de demokrasinin D'sini DP'nin vurgunculuğu saymıyorsa, ilk namuslu halktan yana oluş; önce, en az DP vurguncularına kayırılan kadar ciddi bir kökten "Siyasi Af" çıkarmak ve finans-kapital engizisyonlarındaki bütün siyasal dosyaların (birer suretleri saklanmak üzere) asıllarını, özel bir araştırma salonunda, örneğin, Sergi Sarayı'nın en üst kat sıralarında, tahrif edilmemek için gözetilerek herkesin incelemesine serbestçe sunmaktır. Bu yapılmadıkça en "aşırı" fikir hürriyeti ilan etmek, "Cici Demokrasi"nin yüzüne süslü şirinlik makyajı yapmaktan öteye geçemez.

Sayın Ecevit'in sözlerinden "aşırı" tanımlanması için çıkartabildiğimiz 2. lumpen karakteristiği üzerine daha pratik maske düşürme yolları da bulunabilir. Bizim asıl üzerinde en büyük titizlikle durmamız gereken "aşırı" niteliği, "parayla tutulmuş" olmaktır. Bu niteliğin finans-kapital rejimi altında yakalanması kadar güç olan pek az şey vardır. Ama, bir yol gerçekçi metot ve kriteriyum doğru konuldu mu, "parayla tutulmuş"ların maskeleri er geç düşürülebilir. Ve Sayın İnönü'nün dediği gibi; "halkı, kimse hep kandıramaz."

"Parayla satılıkılık" konusunda bütün politikacılar, "hodri meydan!" denilmelidir. "Kayseri'nin yarısı üzerine oturmuş" sayılan ve Meclis'te "konuşması zaman zaman AP'liler tarafından alkışlanan, özellikle solla ilgili konuları kapsayan Feyzioğlu"nun konuşmasını, Cumhuriyet Başmüddeiumumisi [Başsavcısı] "ih-

bar" sayısın. Türkiye ölçüsünde (CIA, Entelicens Servis ve benzerleri ve şubeleri karıştırılmamak şartıyla) en geniş, en açık adli araştırma ve incelemelere girişilsin. Konu açıktır:

"Feyzioğlu, Türkiye'de Suudi Arabistan'daki Amerikan şirketi Aramco'dan para alan şeriat heveslisi bir grup olduğu gibi, Bulgaristan'dan, Mao'dan, Fransız Komünist Partisi'nden para alan sol zümresinin olduğunu da iddia etmiştir." (Cum., 18.12.1969)

İhbar'da çok mükemmel bir "Madde Tasrihi [açıklaması]" var. Madem ki görülüyor, biliniyor; neden susuluyor? Kim, Türkiye halkını sömürmek için dışardan para alıyorsa, büyük küçük demeyip, gözünün yaşına bakılmaksızın ortaya çıkarılsın. Devlet veya şirket veya parti veya sendika veya dernek yahut kişi kanalından olsun, ister açık, ister gizli Türkiye'ye sokulan bütün para ve çıkarların bir milli dökümü en gerçek demokratça yapılsın. Kimin, memleketi niçin "çamura götürdüğü, kana boyadığı" kendiliğinden, çürütülemez rakamlarla belli olur. Türkiye'nin her şeyden önce böyle bir döküme peynir ekmekten üstün en yaman bir ihtiyacı var. Var mıyız böyle demokrasiye? Sıkı mı kimsenin böyle açık ve gerçek ve elle tutulur demokrasiye cici yahut uydurma demesi?

Bunu kim yaparsa, Türkiye'yi aşırı kışkırtıcı ajanların zararından ve melanetinden o kurtaracaktır. 27 Mayıs yapamadı. CHP o yiğitliği gösterebiliyor mu? Buyursun. Baksın, o zaman bütün namuslu aydınlar ve 30 milyon halk nasıl onu tutar. Bunu yapamayacaksa, anlamı şairin karnında saklı meşhur aşırı aşuresi yenilir, yutulur aş olamaz. TBMM'de bu "parayla tutulmuş"luğa karşı Milli Kurtuluş Savaşı'na bir tek gönüllü siyasi parti görmüyoruz. Varsa açıklasın. "Parayla tutulmuşları" izleyip yakalamak ve zararsız hale getirmek hem olağanüstü güç, hem olağanüstü kolay ve tek en kestirme demokratik iştir.

CHP eski, sınıngılı [denenmiş], demokrasi yanlısı bir parti olarak o "parayla tutulmuşları" kovuşturma seferberliğini hemen göze alamıyorsa, şimdilik elinden gelebilecek bir şeyler vardır. O şeyler:

- 1- Osmanlılığın,
- 2- CHP'nin olumsuz gelenek, göreneklerinin zincirlerinden artık kurtulmaktır.

CHP'yi olumsuzlaştıran Osmanlı gelenek ve göreneği, Mustafa Kemal'in en çok sinirlendiği, "aman ecanip [yabancılar] görmesin" tutumudur. Atatürk, dış itibarın iç itibarla sağlandığına inanırdı. Ama, önce dış ilişkilerin seçiminde milli kurtuluş hareketiyle sosyalizmin çıkar ve kader birliğini unutmazdı. Sağ kaldıkça, en son Nyon anlaşmasında İsmet Paşa gibi en sadık Kemalist Başbakanı bile hükümetten düşürebilecek kertede anti-faşist cephede, Sovyet dostu kalmayı bildi. Ondan sonra, iç politikayı dış politikaya değil, tersine dış politikayı iç politikaya göre ayarladı.

Sayın İ. İ. Ne diyor:

"İlk mesele bugün memleketi kurtuluşa götürmektir. İttifak yaparsınız. Dostluklar kurarsınız. Kendi içinizde derman yoksa, herkes birbirinin boğazına sarılmışsa o memleket hiçbir mana ifade etmez. O memleket müttefiklerinin ağzında bile kaba alay konusu olur. Türkiye'yi bu hale düşürmeyelim. Türkiye'yi bu hale düşürmeye hiçbirimizin hakkı yoktur." (18.12.1969 Söylevi)

Milli Kurtuluş Savaşı bu stil "memleket kurtuluşu" gütmeydi. 1921 yılı Anadolu güçlenince, batılı galip emperyalistler (Amerika, İngiltere, Fransa) Türkiye ile Yunanistan'ı uzlaştırmak için bir konferans uydurmaya kalkıştılar idi. İstanbul'da Mustafa Kemal'e en yakın görünen Hükümetin Sadrazamı [Başbakanı] Tevfik Paşa, "21 Şubat'ta Londra'da Müttefik Devletler delegeleriyle Osmanlı ve Yunan Hükümetleri delegelerinden derleşik bir konferans toplantıya çağırılacaktır" diye "Mustafa Kemal Paşa'nın" heyette "bulunması şart"ını koştı. "Birleşerek azimet" etmeyi [itmeyi] uygun buluyordu. (27.1.1337)

Mustafa Kemal, "herkes birbirinin boğazına sarılmış" görünmekten korkmadı. Karşılığı şu oldu: *"Türkiye'nin alınyazısına elkoymuş biricik yasal ve bağımsız egemen güç, Ankara'da aralıksız toplaşan Türkiye Büyük Millet Meclisidir". "İstanbul'da bir heyetin kendine hükümet adını vermiş olması, milletin*

egemenlik haklarına aykırıdır." (Tel., 28.1.1337). Ankara'da tutsak edilen A. İzzet Paşa bile, "Anadolu ile İstanbul'un ayrılışına yol açılacağı endişesiyle" Mustafa Kemal'in "Türkiye Büyük Millet Meclisinin Padişah tarafından tanınması esas şartını" yazıyordu.

İstanbul'un komprador burjuvazi sadrazamı o şartı emperyalistlerin kabul etmesine başlayarak şunu söylüyordu: *"Bizce olurlu (mültezim) bulunan değişikliklerin itilaf devletlerince kabul edilmesine göz kulak olunup, inşallah dilekler elde edildikten sonra yolu ile çözümlenecek iç problemlerendir."* *"Oraca belirlendirilecek delegeler, itilaf devletlerinin tanımakta olduğu hükümetin yoldaş edeceği delegelerle birlikte gidince, heyet birleşik ve tek varlık ve gereken yetkili olur."* *"Bildirilen nota ve bildirileriniz açıkça göstermektedir ki, itilaf devletleri Londra Konferansına yalnız olarak Anadolu delegelerini kabul etmektedir."* (30 Ocak 1921, Şifre, "Sadrazam Tevfik")

O zamanki "itilaf devletleri", şimdiki "ittifak" yapılmış "müttefiklerimiz" olan aynı emperyalistlerdir. Aynı emperyalist devletler o zaman açık düşmandılar. Tabansız komprador burjuvazi ile "memleketi kurtuluşa götürmek" istiyorlardı, şimdi "dost-müttefik" olarak, şantajcı finans-kapitalist zümreyle: "Memleketi kaba alay konusu" ederlerse "memleket hiçbir anlam deyimlendiremez" olur mu?

Mustafa Kemal, Sayın İnönü'ye, *"bütün dünya tarihinde, sizin İnönü meydan muharebelerinde üzerinize aldığınız görev kadar ağır bir görev üzerine almış kumandanlar pek seyrek."* (1.4.1921) demişti. Böyle bir komutan, 40 yıl sivil görevlerin de en ağırlarını taşıdı. En elverişli rejim olarak demokrasiyi bulmuş, uygulamıştır. "Türkiye'yi bu hale düşüren" demokrasi değil, onu vurgun düzenine çeviren finans-kapital ile, "memleket müttefikleri" saydığımız eski emperyalist "itilaf devletleri"nin başı Amerika'dır.

Genç üniversitelileri kurşunlattıktan sonra İzmir'e gelen 6. Filo'nun komutanı, *"demokraside olur böyle şeyler. Daha çok*

bile olur" diyor. Demokrasimizi içinden soysuzlaştıranlara karşı gençliğin tepkisi ile, İzmir'e çıkmış Yunan askerine Hasan Tahsin'in ateş etmesi arasında ne fark vardır? CHP'nin, gerçekten demokrasiyi bu ülkede kurmakta içtenlikli ise ne 6. Filo'nun, yüze karşı, gençlik davranışlarını hoşgörür bulması, ne arkadan "müttefiklerin kaba alay konusu" etmesi ile demokrasimizi değerlendirmesi doğru olmaz.

CHP'yi olumsuzlaştıran CHP gelenek, göreneği, Cumhuriyetin ilk çağlarında, hiç zararsızmış gibi uygulanan, aşırı sağa da, aşırı sola da vuran tarafsız devlet tesisidir. CHP tek parti diktatörlüğünden çok parti demokrasisine geçti. Bu, hiç değilse yüzeyde kimi teorilerin ve pratiklerin değiştirilmesine yol açmalıydı. Çünkü, kırk yıllık sürekli ve şaşmaz uygulama yüzde yüz ispatlamıştır ki; tarafsız devlet bir aldaticı kuruntudur. İktidar kimin elinde ise devlet onun yanınca işler. Dolayısı ile de aşırı sola her vuruş, ister istemez aşırı sağcı (finans-kapital + tefeci-bezirgan) hegemonyasını azgınlıktan başka anlam ve sonuç taşımaz.

Sayın İ. İnönü, sanki kırk yıllık olayların dışında, Merih yıldızından yeni gelmiş turist gibi, büyük bir demokratik hulûs [gönül temizliği] ile konuşuyor:

"İnönü devamla, jandarma ve özellikle polisin tarafsız devlet kuvveti olarak kullanılmasını salık vererek, son olayların suçlularının hâlâ yakalanmadığını belirterek 'Nasıl zabıta bu?' demiştir." (18.12.1969)

Daha bu söz söylenirken, bir bölümüyle öteki bölümünün çürütüldüğü gözden kaçırılıyor. Suçu işleyen polis; kendi kendisini niye tutmuyor, gibi bir kanı. Polis kendi kendisini tutabilseydi, o suçu işletmezdi. Suç işlendikten sonra ise, suçlunun kendisini ele verecek kertede "demokrat" ve "tarafsız" olmasını beklemek neye yarar? Ancak taraf tutanların "tarafsızlık" ve "demokrasi" iddialarını ciddiye almaya... "Ve hükümet idaresi bu kanıyı (sağcılarını adam öldürürlerken "koruduğu" kanısını) düzeltecek bir şey yapmıyor." (18.12.1969)

İ. İnönü'den sonra Demirel kalkıp, "*affedersiniz. Yanılmışız. Bir daha yapmayız*" demek mucizesini gösterseydi, insan "belki derya tutuşa" derdi. Ancak İ.İ. kendisi daha önce söylüyor: "Bunu dedirtemedim. Denmiyor." Laf olsun diye bile denmiyor. Hal böyle iken?

"İnönü daha sonra, devlet kuvvetlerinin demokratik rejim içinde nasıl kullanılması gerektiğini anlatmış, 'Yani, ordu, jandarma, polis, hiçbir siyasi partinin özel programını, özel politikasını uygulamak üzere tek taraflı kullanılmamalıdır. Aksi halde demokratik rejimin temeli kalmaz.' demiştir." (18.12.1969)

Bir okuduğunu anlayan yurttaş, Sayın İ. İnönü'nün bu sözlerini dinlerken hangi sonuca varır? Türkiye'de demokrasi temelsizdir! Öyle ya "demokrasinin temeli" tarafsız zabıta ise, iktidar partisinin "koruduğu" suçları işliyor ve "suçluları hâlâ yakalamıyor" ise, ortada, (hep Sayın Paşa'ya göre) demokrasi, memokrasi kalır mı? Kalmamış olması gerek.

Ne var ki Sayın İ. İnönü'nü en çok küplere bindiren şey de bugün Türkiye'deki demokrasinin bir "cici, uydurma" olduğunu öne sürmeleridir. "Temeli kalmamış" ile "uydurma"nın arasında, o denli alınacak bir ayırt var mıdır? Öyleyse, İnönü ile kendisini kızdıranlar arasındaki "uyum" CHP ile DP arasındakinden daha temelli sayılabilir.

Sayın İnönü, kendisiyle bu denli "mutabık" olanlara neden içerliyor? İlk CHP gelenek göreneklerine bağlılığından. İ. İ. Paşa kendisini uzun süre, "tarafsız devlet" sorumlusu durumunda duymuştur. Milli Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, hiçbir siyasi partinin tekelinde değildi. Miralay İsmet Bey, o hükümetin bakanı olarak Genel Kurmay Başkanı iken, Batı Cephesi Kumandanı iken, Mudanya Mütareke Başdelegesi iken, Lozan Andlaşması'nda Hariciye Vekili [Dışişleri Bakanı] iken, tüm millet adına tarafsız bir yürütme gücüydü. Başbakan olduğu, yabancı şirketleri devletleştirip komprador burjuvaziyi egemenlikten uzaklaştırdığı zaman da tarafsızdı. Tek parti, tek vatan, tek "Değişmez Önder" iken, kendini daha az "tarafsız" duymamıştı.

Şimdi hâlâ, devlet güçlerinin; "yani, ordu, jandarma, polis"in "özellikle polisin tarafsız" olabileceğine güveniyor. Alışkanlık. Aslında Paşa daha Lozan'dan dönüp de "çocuğun adını koyalım", rejimin biçimi Cumhuriyettir dediği gün devletin tarafsız kalamayacağını perçinlemişti. Terakkiper ve Serbest Fırkaları temizlerken devletin komprador burjuvaziye karşı tarafsız kalamayacağını göstermişti. Ama bu, devletin bir sosyal sınıf yanlısı olmadığı anlamına mı geliyordu? Hayır. Tekpartiden başkası bulunmadığı için devlet, "Partisiz" gibi görünüyordu. Gerçekte Meşrutiyet'in kompradorları, burjuva sınıfının yalnız o zamanki egemen zümresi idi. Sınıf olarak burjuvazinin kompradorlar dışındaki bütün zümreleri iktidardaydı.

1- Millet önünde burjuvazinin gücü pek cılız, az gelişkin kaldığı için;

2- Burjuvazi ile tefeci-Bezirgan haciağalık arasında denge iğreti olduğu için;

3- Kompradorlar tasfiye edilirken, onların mirasını paylaşan öteki burjuva zümrelerinden hiç birisi, ötekilere ağır basamayacağı için bu üç başlı nedenle devlet, burjuva ve tefeci-bezirgan sınıfları üzerinde "tarafsız" bir "hakem" gibi kalmak zorunda idi.

Bugün, daha doğrusu ikinci emperyalist evren savaşı ertesinden beri, bütün o camlar kırılıp eritilerek bardak edildiler. Burjuvazinin ansızın kılıç kuşanan finans-kapital zümresi, öteden beri "Allah allah!" diyor. Tefeci-bezirgan sınıfını zafer arabasına manda gibi koşturdu. En son sistem finans-kapital tankını, en antika tefeci-bezirgan mandalarını motor gücü çekiyordu. Manzaraya en çok Amerikalılar bayıldılar. Ve hâlâ "tarafsız devlet" kuruntulu İ. İ. Paşa'yı tam iki defa, en sinikçe (en itcil) taraflı devlet biçimine geçişte sınıngılı atlama tahtası gibi kullanmayı beceribildiler. Savaş ertesi DP iktidarına da, 27 Mayıs ertesi AP iktidarına da, Sayın İ. İ. Paşa sağdıçlık etti.

"Dermiş hakiym bilmediğim nesne kalmadı:

"Dünyayı bildi biçare, kendini bilmedi."

CHP'nin durumu, tıpkı o dehri [dünyanın sonsuzluğuna inanıp, öteki dünyayı inkar eden] "hakiym" in durumuna benzer. CHP bütün siyasi partilerin kaynağı olduğunu bilerek övünüyor. Ancak tümüyle o siyaset dünyamızın yaratıcısı olduğunu bilen CHP biçaresi, kendisinin ne olduğunu bilemedi. Türkiye'nin trajedisi, demokrasinin, devletin ne olduğunu bilmemekte değil, CHP'nin ne olduğunu bilmemekte toplanıyor. CHP'nin, modern sosyal bilim açısından ne olduğunu bilmemekte kendi kendisi de dahil iktidar da, muhalefet de, herkes de "mutabık"! Bir bilirse. Hele CHP'nin kendisi bir bilse!

*"Men arefe netsehû; fe kad arefe Rabbehû."
(Kendini, psikolojisini bilen Tanrısını da bilir.)*

Bir siyasi partinin kendisi, "nefsi" (Psikolojisi) tüzüğü, programı ve prensipleridir. Tanrısı, temsil ettiği ve savunduğu sosyal sınıfıdır. CHP prensiplerinin başına "Ortanın Solu" ilkesini geçirdi. Kutlanır. Ancak tanrısını, sosyal sınıfını araştırmak eski alışkanlıklarını gözden geçirmelidir. Emperyalizm çağında "sol" hangi sosyal sınıf, zümre ve tabakalar vardır?

İşçi sınıfı-küçük burjuvazi tabakaları-vahşi (serbest rekabetçi) kapitalist zümreleri. Bu üç sosyal küme insan yığınının dışın-da "sol", ancak CIA gibi emperyalist ajan örgütlerinin kurdurdıkları sosyalist ve sendikal örgütler bulunabilir. CHP öyle bir şey olmaktan tenzih edilir [ayrı tutulur]. Proletarya partisi olmadığı ve olmak ister görünmediği için, CHP solu, küçük burjuva tabakalar (Köylüler-Esnaflar-Aydınlar) ile vahşi kapitalistler zümresi üzerine dayanabilir. Objektif ve son durumu da odur.

Bu durumdan çıkmış ve çıkacak yığınla ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ilh.. sonuçlar üzerinde uzun uzun tartışılabilir. Yalnız, CHP, finans-kapital zümresini kendine Tanrı edemeyeceğini anlamalıdır. Sırf şu "tarafsız devlet" politikası ile, "devletçiliğimiz" ekonomisi bile, CHP'yi, finans-kapital Tanrı Zeus'unun kıyamete dek yıldırılmaması için yetip artar. Onun için, Sayın

İ. İnönü'nün devletçiliğimiz ve tarafsız devlet gibi öğütlerle, finans-kapital hazretlerini imana ve hizaya getirebileceğini sanması ve (Modern+Antika) vurguncuları demokrasiye "ihtida" ettirebileceğini [döndürebileceğini] umması, ütopyadır.

CHP'nin sağ ayağı vahşi burjuvazi, sol ayağı küçük burjuvazi olabilir. Türkiye'de bir büyük, örgütlü modern işçi sınıfı bulunduğu unutmamak şartıyla, CHP, sağ ve sol ayağı ile memleketin büyük ileri adımlar atmasını sağlayabilir. Yeter ki, büyük, değerli liderine "Osmanlı Paşası" dedirtebilecek, Osmanlı "ecanip [yabancılar] ne der" kuşkusu, Kurtuluş Savaşı gelenek-görenekleriyle yıkansın ve bugün yürürlükten olaylarca kaldırılmış "ne aşırı sağ, ne aşırı sol; tarafsız devlet!" sloganı ile finans-kapital tanrısına yeni ve genç kurbanlar sunmasını.

Gerçi Sayın İ. İ. Paşa'ya bizim anlatmamız "aşırı" kaçır. Kendisi pek yerinde bir deyimle, "aşırı sağ" dediğini de, "aşırı sol" dediğini de "gericilik" olarak damgalıyor. "Aşırı sağın" gericilik oluşunda kimse ikirciliğe düşmez. "Aşırı sol"un nasıl bir gericilik olduğunu, genç kuşaklarımız anlamayabilirler. Biz, Miralay İsmet Bey'in Batı Cephesi Kumandanı iken, giderdiği "Çerkes Ethem Bey" olayını unutamayız. Çerkes Ethem olayında "Seyyare-i Yeni Dünya" adlı dergi "aşırı sol" idi. O aşırı solun, işçileri ve köylüleri isyana kışkırtmakla görevli propaganda-ajitasyon şefi, aşırı solun da en uç aşırı solu idi. Ve şimdi Bâbiâli'nin en aşırı sağ basınında seçme ajanlara övüne övüne sağdıçlık eden bu "aşırı sol", Eskişehir yöresinde kızıl ihtilal kışkırtmalarına bayraklık ederken, -Mustafa Kemal'in Nutuk'unda ihtiyatla dokunduğu gibi- o zaman "sadık ajan" olduğunu ispatlamıştır.

Bu çeşit "aşırı sol"ların sol'a ettiklerini, hiçbir akrep akra-basına etmemiştir. Sınıf çelişkilerinin 1920 yılındakinden bin kez daha karmaşık bulunduğu 1969 yılı, elbet "gericiliği" körüklemekte, "aşırı sol"lar "aşırı sağ"lara bin kez aşırı taş çıkartacaklardır. Bunu Sayın İ. İ. Paşa'nın bilmesi ve bildirmesi yadırganamaz. Ne var ki, işin içyüzünü kavramayan gençlerin önünde, öyle aşırı solu, aşırı sağdan başkaymış gibi lanetle-

mek, proletarya sosyalizmine gölge düşürmeye varmamalıdır. Proletarya sosyalizmi, ortanın solunu sevgi ve saygı ile kardeşçe selamlarken, "parayla tutulmuş"ları, vev ki "aşırı" etiketi altında "sol" diye göstermek, Türkiye'de döner dolaşır ortanın solunu da vurur.

İntihar, taktik olamaz.

Proleter Devrimci Aydınlik, Sayı: 2, 16 Şubat 1970